

ด่วนที่สุด

ที่ ลป ๐๐๒๓.๖/ว ๑๖๘๖๖

วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง
รับที่..... 1760
วันที่..... 23 กรกฎาคม 2567
เวลา..... 09.10 น.

ศาลากลางจังหวัดลำปาง
ถนนวชิรราษฎร์ดำเนิน ลป ๕๒๐๐๐

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง

เรียน หัวหน้าส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง หัวหน้าส่วนราชการสังกัดส่วนภูมิภาค หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง นายกเทศมนตรีนครลำปาง นายกเทศมนตรีเมืองเขลางค์นคร นายกเทศมนตรีเมืองพิชัย และนายกเทศมนตรีเมืองลี้มแรด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง จำนวน ๑ ชุด
- ๒. แบบรายงานการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) โดยขอให้จังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

จังหวัดลำปางพิจารณาแล้ว เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดลำปางมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปางขึ้น ดังนั้น จึงขอให้หน่วยงานดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดลำปางทราบ ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการต่อไปด้วย

เรียน ผู้อำนวยการ

ด้วย จังหวัดลำปาง แจ้งการดำเนินการ ขอแสดงความนับถือ
ขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย
ชุมชน จังหวัดสะอาด ประจำปี พ.ศ. 2567 จ.ลำปาง

/ เพื่อโปรดทราบ มาเพื่อ
/ เพื่อโปรดพิจารณา รองฯ ผบ. งานอาคารฯ
/ เห็นควรแจ้ง/มอบ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย

นางสาวอัญชลี ธรรมศรีใจ (นางสาวนิตยา พงษ์พานิช)
หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป
23 ก.ค. 67

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

เรียน ผู้อำนวยการ

- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดพิจารณา
- เห็นควรแจ้ง.....
- เห็นควรมอบ.....

นายบุญญิต กันมาเวียง
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ

โทร. ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๑๒, ๐๘ ๐๐๔๗ ๔๗๕๕

โทรสาร. ๐ ๕๔๒๖ ๕๑๓๖

ทราบ.....

แจ้ง.....

มอบ.....

นายวิฑูรดี ลัจจันดา

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง

๒๓ ก.ค. ๖๗

การบันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนตามแบบ (มฝ.๒) ในระบบสารสนเทศ
ด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste)

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดอาจไม่ได้ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยเอง (หรือโดยชาวบ้าน
ดำเนินการเอง) ขอให้ใช้สูตรคำนวณปริมาณขยะของกรมควบคุมมลพิษ ดังนี้

$$\text{ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น} = \text{จำนวนประชากรจากกรมการปกครอง} \times \text{อัตราการเกิดขยะมูลฝอย}$$

เทศบาลนคร (๑ คน ต่อ ๑.๘๘ กิโลกรัม ต่อ วัน)

เทศบาลเมือง (๑ คน ต่อ ๑.๑๕ กิโลกรัม ต่อ วัน)

เทศบาลตำบล (๑ คน ต่อ ๑.๐๒ กิโลกรัม ต่อ วัน)

องค์การบริหารส่วนตำบล (๑ คน ต่อ ๐.๙๑ กิโลกรัม ต่อ วัน)

หมายเหตุ : ในการบันทึกข้อมูลตามแบบ มฝ.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่มีข้อมูล ๐.๐๐ ตัน

แบบรายงาน

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง

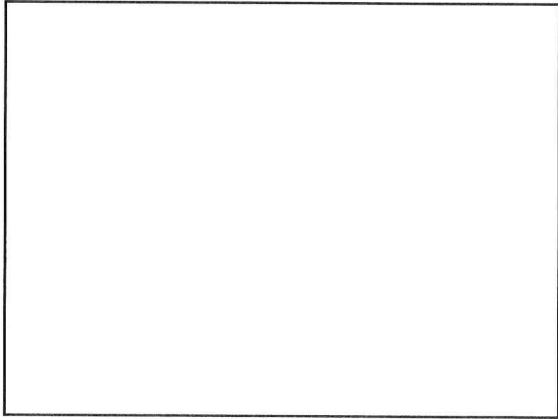
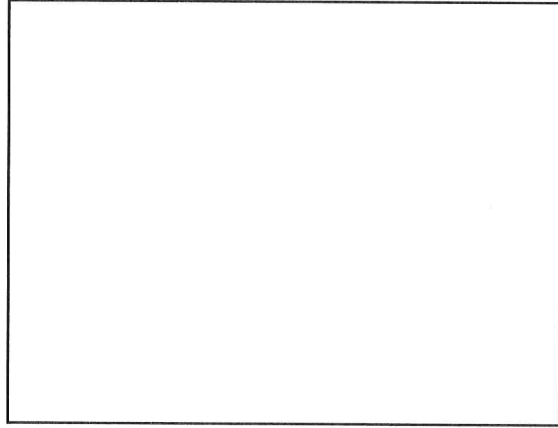
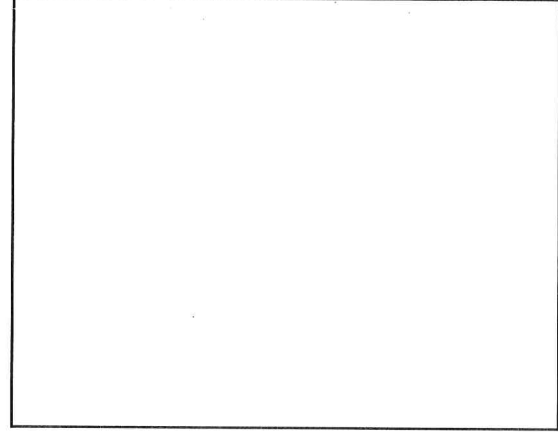
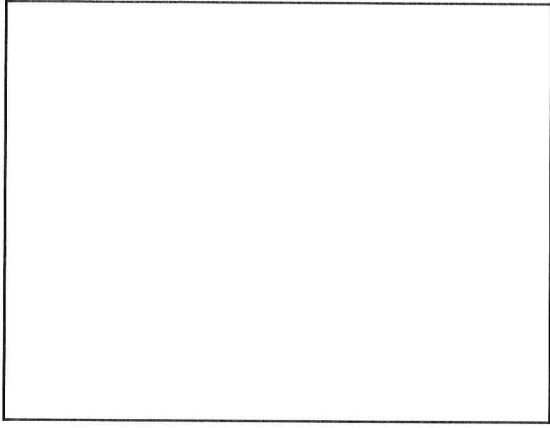
(การลด คัดแยกขยะ โดยใช้โพลี ในโรงเรียน/สถานศึกษา)

หน่วยงาน.....

ลำดับที่	โรงเรียนในสังกัด	การจัดกิจกรรม/ ประชาสัมพันธ์ /การออกมาตรการ ดำเนินการ		การงดใช้โพลี ในร้านอาหารภายใน โรงเรียน		การขอความร่วมมือ ร้านค้าบริเวณ โดยรอบโรงเรียน งดใช้โพลีและลดใช้ ถุงพลาสติก		การคัดแยกขยะในโรงเรียน				
		มี (✓)	ไม่มี (✓)	มี (✓)	ไม่มี (✓)	มี (✓)	ไม่มี (✓)	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)	

ผู้รายงาน.....
(
ตำแหน่ง.....)

รูปภาพประกอบแบบรายงาน การลด คัดแยกขยะ งดใช้โฟม ในโรงเรียน/สถานศึกษา

โรงเรียน.....	การจัดกิจกรรม/ประชาสัมพันธ์/การออกมาตรการดำเนินการ (การลด และคัดแยกขยะ)	การจัดให้มีภาชนะคัดแยกขยะในโรงเรียน
	  	

ผู้รายงาน.....
(
ตำแหน่ง.....)

แบบรายงาน

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง

(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ/หน่วยงาน และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)

หน่วยงาน.....

ประจำเดือน.....

การประชาสัมพันธ์/ การจัดกิจกรรม/การออก มาตรการลด และ คัดแยกขยะ ในหน่วยงาน	ไม่มี (✓)	มี (✓)	อธิบายวิธีการดำเนินการ

การงดใช้โฟม และลดใช้ ถุงพลาสติก แก้ว/ขวด พลาสติก	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น/เดือน		
	โฟม (ชิ้น)	ถุง/กล่องพลาสติก (ชิ้น)	แก้ว/ขวดพลาสติก (ชิ้น)

การจัดให้มีจุดคัดแยก ขยะในสำนักงาน	ประเภทของภาชนะคัดแยกขยะ				รูปแบบภาชนะคัดแยกขยะ
	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)	

หมายเหตุ : อธิบายรูปแบบภาชนะที่ใช้คัดแยกขยะ เช่น ภาชนะจากถังพลาสติก หรือถังขยะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดกิจกรรม รักษาความสะอาด ทุกวันศุกร์ที่ ๒ ของทุกเดือน	การจัดกิจกรรม		รายละเอียดการจัดกิจกรรม
	ไม่มี (✓)	มี (✓)	
			เวลาดำเนินการ / สถานที่จัดกิจกรรม

หมายเหตุ : ๑. ขอความร่วมมือหน่วยงานดำเนินกิจกรรมรักษาความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยขอให้จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด บริเวณโดยรอบที่ตั้งของหน่วยงาน สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สาธารณะ แหล่งน้ำที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่ตั้งของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ส่วนราชการแต่ละส่วนสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

ผู้รายงาน.....

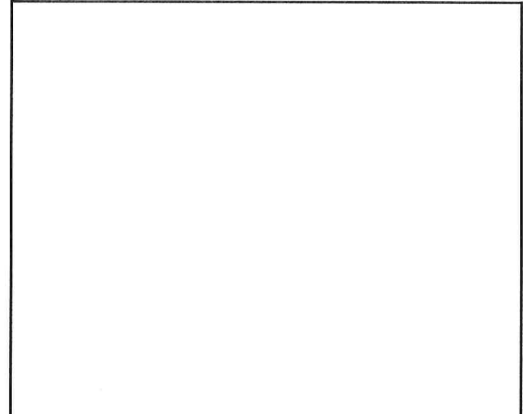
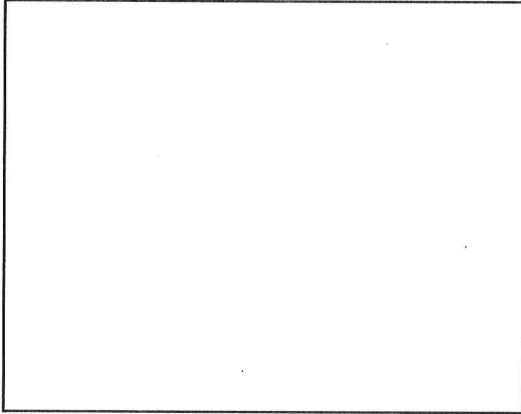
()

ตำแหน่ง.....

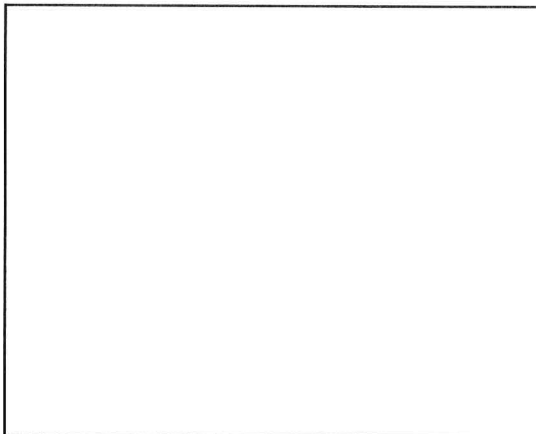
หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

รูปประกอบแบบรายงาน
การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด
หน่วยงาน.....
ประจำเดือน.....

๑. รูปประกอบการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะในหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานครั้งแรก เพียงครั้งเดียว)

๒. รูปประกอบการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดของหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานทุกเดือน)

ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

แบบรายงาน

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)

หน่วยงาน (อำเภอ)

ประจำเดือน.....

การประชาสัมพันธ์/ การจัดกิจกรรม/การออก มาตรการลด และ คัดแยกขยะ ในหน่วยงาน	ไม่มี (✓)	มี (✓)	อธิบายวิธีการดำเนินการ

การงดใช้โฟม และลดใช้ ถุงพลาสติก แก้ว/ขวด พลาสติก	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น/เดือน		
	โฟม (ชิ้น)	ถุง/กล่องพลาสติก (ชิ้น)	แก้ว/ขวดพลาสติก (ชิ้น)

การจัดให้มีจุดคัดแยก ขยะในสำนักงาน	ประเภทของภาชนะคัดแยกขยะ				รูปแบบภาชนะคัดแยกขยะ
	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)	

หมายเหตุ : อธิบายรูปแบบภาชนะที่ใช้คัดแยกขยะ เช่น ภาชนะจากถังพลาสติก หรือถังขยะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดกิจกรรม รักษาความสะอาด ทุกวันศุกร์ที่ ๒ ของทุกเดือน	การจัดกิจกรรม		รายละเอียดการจัดกิจกรรม เวลาดำเนินการ / สถานที่จัดกิจกรรม
	ไม่มี (✓)	มี (✓)	

หมายเหตุ : ๑. ขอความร่วมมือหน่วยงานดำเนินกิจกรรมรักษาความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยขอให้จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด บริเวณโดยรอบที่ตั้งของหน่วยงาน สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สาธารณะ แหล่งน้ำที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่ตั้งของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ส่วนราชการแต่ละส่วนสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

อำเภอ ส่งเสริมให้มีผู้นำชุมชนเป็นต้นแบบในการคัดแยกขยะในครัวเรือน	จำนวน นายอปท. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่	จำนวน นายก อปท. กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ ที่จัดทำถังขยะแยกประเภท ในครัวเรือน (ประกอบด้วย ถัง/หลุมขยะเปียก ถังขยะทั่วไป ถังขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย)
อำเภอ ส่งเสริมให้อปท. /ผู้นำชุมชนสนับสนุนให้ทุกครัวเรือนสมัครเป็นสมาชิก “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก”	จำนวน อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในพื้นที่	จำนวน กิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

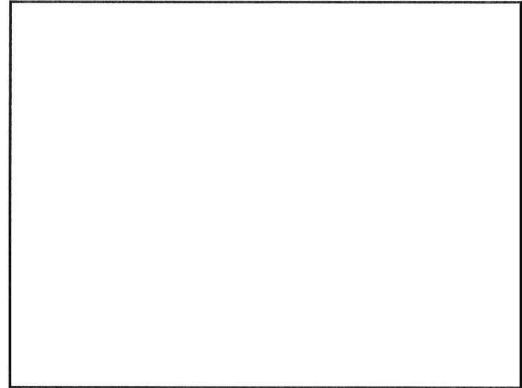
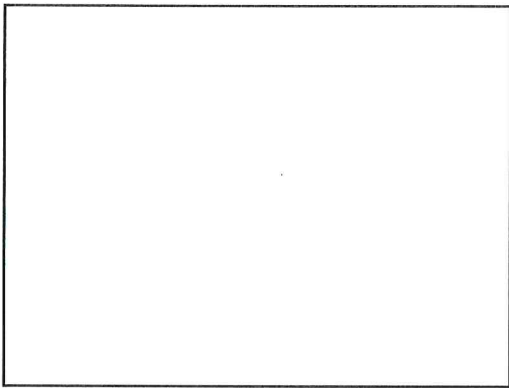
ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน

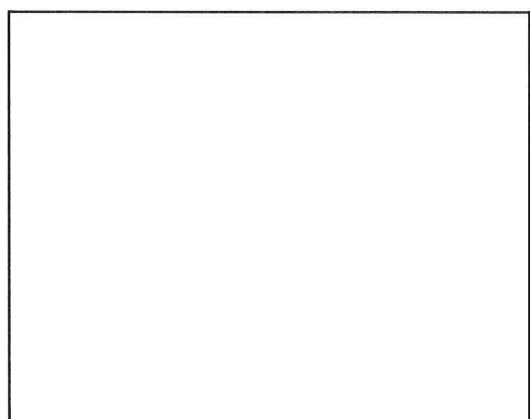
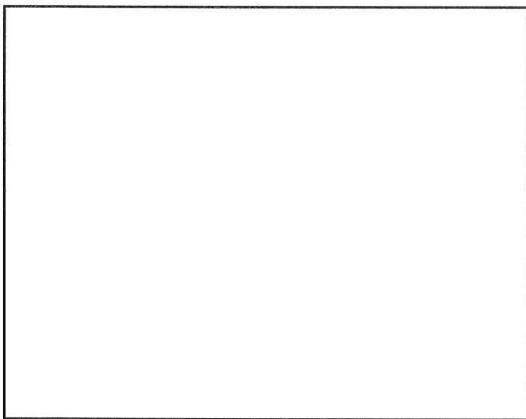
ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

รูปประกอบแบบรายงาน
การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗
(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)
หน่วยงาน (อำเภอ)
ประจำเดือน.....

๑. รูปประกอบการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะในหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานครั้งแรก เพียงครั้งเดียว)

๒. รูปประกอบการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดของหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานทุกเดือน)

ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน (พร้อมไฟล์รูปภาพประกอบ)
ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

แผนปฏิบัติการ

จัดการขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัดสระบุรี

ประจำปี พ.ศ. 2567

จังหวัดลำปาง

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดลำปาง
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ

สารบัญ

เรื่อง

บทที่ 1 บทนำ

- ความเป็นมา 1
- แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) 2
- บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) 7

บทที่ 2 การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566

- ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. 2566 (จังหวัดลำปาง) 12

บทที่ 3 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. 2567

- พันธกิจ 28
- กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย 29
- เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 30
- หน่วยงานรับผิดชอบ และขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ 24
- การติดตามผล 33
- ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 34
- คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าหมาย 36
- มาตรการ แนวทาง และการจัดกิจกรรมการดำเนินการไปสู่เป้าหมายแผนปฏิบัติการ สิ่งปฏิรูปและมูลฝอยจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2567 46
- มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน 47
 - มาตรการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน 47
 - มาตรการส่งเสริมทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ของ อปท. 49
 - มาตรการการดำเนินงานตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน 50
 - มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง) 53
 - มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง) 55
 - มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง) 56
 - มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ) 58
 - มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ 58
 - มาตรการการจัดการขยะพลาสติก 59
 - มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) 61
- มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ 68
- มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง 84

ภาคผนวก

86

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นภารกิจสำคัญของการขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีความยั่งยืนแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี 2573 และเป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าประสงค์ที่ 13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ แม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทย จึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี 2564 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุมป้องกันการเกิดของเสียจากต่างประเทศ (Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาดใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศ ใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565

กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพ ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและยังกำจัดไม่หมดรวมถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยการขับเคลื่อนกระบวนการผ่านแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570)

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 – 2564) มุ่งเน้นไปที่การจัดการขยะ ณ ปลายทาง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการลดการเกิดขยะ การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3R ที่แหล่งกำเนิดต่างๆ การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง จากผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยยังไม่บรรลุตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ต้องการยกระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการที่ต้นทางตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดขยะ ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ซ้ำและเรียกคืนกลับไปรีไซเคิล การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุด ทั้งในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการและแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย การบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ การเรียกคืนกลับไปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรืองดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

3. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยกและนำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

4. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาข้อติดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

หลักการจัดการ

กรอบแนวคิดการจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ จะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการกำจัดที่ทันสมัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหามลพิษต่าง ๆ ในระยะยาว ซึ่งแนวทางการจัดการดังกล่าว สามารถทำได้ ภายใต้หลักการและแนวทางจัดการขยะสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในนานาอารยประเทศ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model)

ประกอบด้วย (1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่มาพัฒนาต่อยอดพื้นฐานด้านทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต เช่น การพัฒนาพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (compostable plastic) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ (2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นการนำทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว หมุนเวียนกลับมาแปรรูปในกระบวนการผลิตอีกครั้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีอายุการใช้งานนาน และสามารถนำรีไซเคิลใหม่และลดการใช้หรือลดการเติมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การจัดการขยะให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG Model จะต้องเน้นการควบคุม ป้องกันการเกิดขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอาหาร ขยะพลาสติก รวมถึงภาชนะบรรจุหรือสิ่งหุ้มห่อสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่มีการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น การนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสีย หรือใช้ประโยชน์จากของเสีย โดยการย่อยสลายทางชีวภาพ (Bio-conversion) การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste to energy) และการนำวัสดุรีไซเคิลมาแปรรูปใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือจึงกำจัดในขั้นสุดท้ายโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้ อาจต้องมีการผลักดันให้เกิดตลาดผลิตภัณฑ์จากเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีราคาที่สามารถแข่งขันได้ และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการบริโภค การลดปริมาณการใช้ลงเหลือใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้ฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเสียและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะรีไซเคิล ขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้เข้ามาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียได้อีกทางหนึ่ง

3. หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) โดยการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแรงจูงใจให้เกิดการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของประชาชนในการจัดการขยะ

4. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ตั้งแต่การผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการ ปลายทาง การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบจัดการขยะ เนื่องจากมีความพร้อมและมีศักยภาพ รวมทั้งสามารถบำรุงรักษาและดูแลระบบในระยะยาวได้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการลงทุนจากภาครัฐและราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักร อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลระบบจัดการขยะ

5. การขยายขอบเขตความรับผิดชอบ

5.1 ความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR)
โดยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การผลิตจนเกิดเป็นของเสีย ขยะหรือซากผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการผลิตภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์/ซากบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การออกแบบและผลิตสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน สะดวกต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงานหรือสลายได้เองตามธรรมชาติ

5.2 ความรับผิดชอบของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยก การนำส่งหรือขายคืนซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้กับผู้จัดจำหน่าย ศูนย์รับคืน เครื่องข่ายรับคืนหรือโรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และแยกทิ้งตามระบบที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดไว้ เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

เป้าหมายการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570) ภายในปี 2570 (ตารางที่ 2) มี 6 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์
 - 2.1 พลาสติก ร้อยละ 100
 - 2.2 แก้ว ร้อยละ 86
 - 2.3 กระดาษ ร้อยละ 74
 - 2.4 อะลูมิเนียม ร้อยละ 81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ 28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 50
5. มุลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100

ตารางตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570)

โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	69	70	72	74	76	78	80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์							

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
2.1 พลาสติก	28	50	60	70	80	90	100
2.2 แก้ว	75	76	78	80	82	84	86
2.3 กระดาษ	68	69	70	71	72	73	74
2.4 อะลูมิเนียม	75	76	77	78	79	80	81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน	38	36	35	34	32	30	28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	22	25	30	35	40	45	50
5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	90.85	100	100	100	100	100	100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง	45	50	60	70	80	90	100

หมายเหตุ :

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการและข้อกำหนดในกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 หรือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน การกำจัดแบบผสมผสาน หรือ วิธีอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทย หรือกระทรวงสาธารณสุขกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำ ร่วมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์

2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติก แก้ว กระดาษ อะลูมิเนียม โดยที่ขยะพลาสติก คือ พลาสติกเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566 - 2570)

3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน หมายถึง ปริมาณขยะอาหารที่มีการลดการเกิดหรือนำกลับไปใช้ประโยชน์ หรือพบในองค์ประกอบของขยะมูลฝอยชุมชนลดลง

4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่นำไปรีไซเคิลยังสถานที่รีไซเคิลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท 105 และ 106 ร่วมกับของเสียอันตรายที่ส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท 101

5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ได้รับการกำจัดตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 หมวด 4 การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีวิธีการ ได้แก่ เผาในเตาเผา ทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ ทำลายเชื้อด้วยความร้อน และวิธีอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้นในแต่ละปี และมีการดำเนินการแจ้งการขนส่งออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570)

ปัจจุบันแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทยไว้ ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการ 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การจัดการขยะที่ต้นทาง

ขยะอาหาร (Food Waste)

1) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้จำหน่ายอาหาร อาทิ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และตลาด ภาคผู้ประกอบการอาหารหรือโรงแรม อาทิ ภัตตาคาร และร้านอาหาร โดยพัฒนาและประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อยกระดับการควบคุมและป้องกันขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด และลดการเกิดอาหารส่วนเกิน โดยส่งเสริมการนำอาหารส่วนเกิน ไปแบ่งปันให้กับผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย

2) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้บริโภค โดยเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริโภคในการลดการเกิดขยะอาหาร และการจัดระบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกำจัดขยะปลายทางในการคัดแยกและนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3) จัดทำองค์ความรู้และระบบข้อมูลขยะอาหาร

มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste)

1) จัดทำแนวทางการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิด ทั้งจากบ้านเรือนและชุมชน ให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกแหล่งกำเนิด และประชาชนให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องในทิศทางเดียวกัน

2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ อาทิ ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยโรงพยาบาล คลินิก สถาบันการศึกษา ผู้ป่วย สถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

3) ส่งเสริมการใช้หลักการ 3Rs ด้วยวิธีการใช้ซ้ำ (Reuse) หรือรีไซเคิล (Recycle) โดยทำให้ปราศจากเชื้อโรค ก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

1) ส่งเสริมให้สถานประกอบการลดปริมาณการใช้สารอันตรายหรือใช้สารอื่นทดแทนในกระบวนการผลิต และมีการคัดแยกของเสียไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่ต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายให้เหลือน้อยที่สุด

2) ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสามารถใช้ในการวางแผน และกำหนดระบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสะท้อนถึงลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตนเอง

3) พัฒนาระบบหรือรูปแบบที่ส่งเสริมให้บ้านเรือน กิจการบางประเภท และแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ต่าง ๆ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ตามประเภทที่สอดคล้องกับรูปแบบหรือเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้กลไกหรือแรงจูงใจ ที่เกี่ยวข้องกับการคืนประโยชน์ให้กับบ้านเรือน กิจการบางประเภท หรือแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ที่มีการคัดแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทาง จัดให้มีระบบหรือวิธีการที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างต้นแบบพื้นที่หรือจังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทาง

มาตรการที่ 2 การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะ

1. ขยะมูลฝอย

1) ขับเคลื่อนให้มีจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพียงพอที่จะรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนโดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางที่มีศักยภาพการนำขยะไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และพื้นที่ใกล้โรงปูนซีเมนต์หรือนิคมอุตสาหกรรม

2) กำหนดรูปแบบ/มาตรฐานการจัดการขยะโดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีการจัดการแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับการจัดการต้นทาง บริบทของพื้นที่และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย การผลิตพลังงานที่ให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินงาน หรือรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างง่ายที่สามารถลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์ประกอบขยะ หรือบริบทด้านเศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ของเสียอันตรายชุมชน

1) จัดทำรูปแบบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมของจังหวัด ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บกัก และการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยนำรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการ ของเสียอันตรายชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง

2) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามารับรีไซเคิล หรือกำจัดของเสียอันตรายชุมชนให้มากขึ้น ครอบคลุมทุกภูมิภาค โดยสนับสนุนการลงทุนในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสนับสนุนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ Circular economy

3. มูลฝอยติดเชื้อ

1) พัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมกำกับติดตามการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อโดยการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Tracking) ที่มีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการใช้งาน

2) เพิ่มศักยภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ดำเนินการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค และส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุนในการสร้างระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้นจากชุมชน

3) ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำกับดูแลให้มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

1) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานรีไซเคิลและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้สามารถจัดการกากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายชุมชน และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านชนิดและปริมาณ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มี การนำกากอุตสาหกรรม และของเสียอันตรายไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งในการจัดการกากอุตสาหกรรมและของเสียอันตรายของผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมลดลง

2) กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานที่ที่มีการดำเนินงานการจัดการขยะหรือกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ครัวเรือนรับซื้อของเก่า และโรงงานรีไซเคิลทุกประเภท โรงงานหรือสถานประกอบการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สถานที่รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

3) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการจัดการกากของเสียที่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562

4) กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่ยังไม่มีระบบการจัดการ หรือขยะที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต ได้แก่ ขยะจากการก่อสร้างและการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซากรถยนต์ และซากแบตเตอรี่ ซากรถยนต์ไฟฟ้า ซากโซล่าเซลล์ จากชุมชน ของเสียจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และของเสียจากการเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท

มาตรการที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ

1. พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมการจัดการที่ต้นทางตาม Product Life Cycle ตั้งแต่ การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค และการจัดการภายหลังจากการบริโภค โดยการพัฒนากฎหมายเดิม เช่น การเพิ่มเติมหมวด/มาตรา ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 หรือ พัฒนากฎหมายใหม่ ตามหลักการ EPR หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลบังคับใช้

3. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ตามกฎหมาย และดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด

4. ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และกากของเสียอันตรายจากสถานประกอบการขนาดเล็ก ตั้งแต่การคัดแยกที่ต้นทางจนถึงการกำจัดและบังคับใช้อย่างเข้มงวด

5. พัฒนา ปรับปรุงและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวางแผน การกำกับดูแลและการแก้ไขปัญหาให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย น่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

7. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการขยะ อาทิ นวัตกรรมสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เทคโนโลยีรีไซเคิลและอัพไซเคิล นวัตกรรมการนำขยะไปใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน นวัตกรรมจัดการขยะอาหาร นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งพื้นที่เกาะ เทคโนโลยีการจัดการซากโซล่าเซลล์ จากชุมชน การสร้างเครือข่าย/ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในระดับชุมชน (Innovation center)

จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการถ่ายทอดนโยบายหลัก การกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด
- 2) เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
- 3) สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย
- 4) สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางให้กับประชาชน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์
- 6) ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงให้มีการรายงานผลการดำเนินงาน
- 7) สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการ เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร และสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น
- 9) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของจังหวัด
- 2) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
- 3) ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ และจัดระบบการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 4) รวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน ส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย และได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่
- 5) เตรียมการในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย
- 6) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่น การคัดแยก การเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- 7) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในระดับท้องถิ่น

8) ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

9) ดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น

10) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) มาดำเนินการ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 ขึ้น เพื่อให้จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหมู่บ้านทั่วประเทศนำไปขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้บรรลุผล เกิดความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 2

ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2566 “จังหวัดลำปาง”

สถานการณ์ขยะมูลฝอยของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 102 แห่ง แบ่งเป็นเทศบาลนครจำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน 3 แห่ง เทศบาลตำบลจำนวน 38 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. จำนวน 60 แห่ง ซึ่งใน อบต.จำนวน 102 แห่ง มี อบต.ที่ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 82 แห่ง (ร้อยละ 80.4) มี อบต.ที่หมู่บ้านบริหารจัดการขยะด้วยตนเองเพื่อเป็นหมู่บ้าน Zero waste จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 19.6)

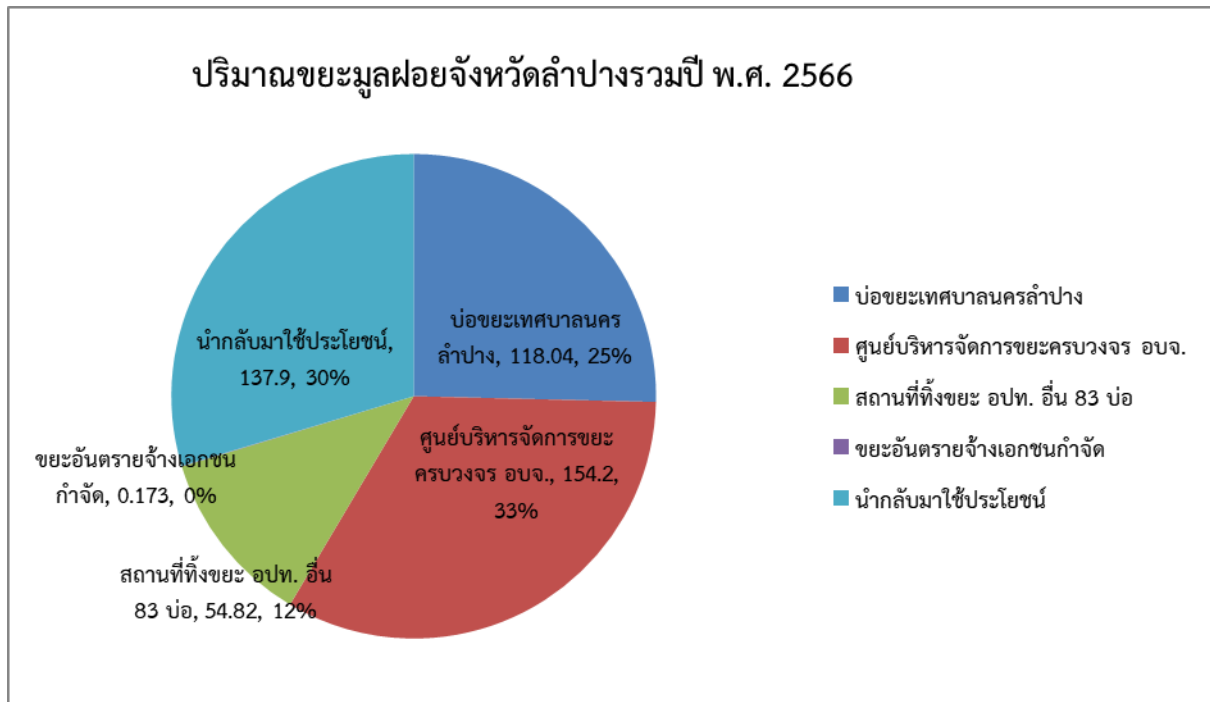
ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำปางมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจำนวน 169,710.4 ตัน หรือจำนวน 464.96 ตัน/วัน แบ่งเป็นขยะในพื้นที่ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 157,493.85 ตัน หรือจำนวน 431.49 ตัน/วัน (ร้อยละ 92.8) และขยะมูลฝอยในพื้นที่ไม่ให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน 12,216.55 ตัน หรือจำนวน 33.47 ตัน/วัน (ร้อยละ 7.2) โดยขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจำนวน 169,710.4 ตัน หรือจำนวน 464.96 ตัน/วัน มีการคัดแยกนำกลับมาใช้ประโยชน์จำนวน 50,333.5 ตัน หรือจำนวน 137.90 ตัน/วัน (ร้อยละ 29.7) และขนส่งนำไปกำจัดจำนวน 119,376.9 ตัน หรือจำนวน 327.06 ตัน/วัน (ร้อยละ 70.3) แบ่งเป็นการกำจัดที่ถูกหลักวิชาการจำนวน 99,367.6 ตัน หรือจำนวน 272.24 ตัน/วัน (ร้อยละ 83.24) และการกำจัดในบ่อขยะอื่นๆ 83 บ่อ จำนวน 20,009.3 ตัน หรือจำนวน 54.82 ตัน/วัน (ร้อยละ 16.76)

โดยจังหวัดลำปาง มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน 85 แห่ง แบ่งเป็นสถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จำนวน 2 แห่ง (ปริมาณขยะ 272.24 ตัน/วัน) และเป็นสถานที่กำจัดขยะที่ต้องปรับปรุงให้เป็นไปตามหลักวิชาการ จำนวน 83 แห่ง (ปริมาณขยะ 54.82 ตัน/วัน)

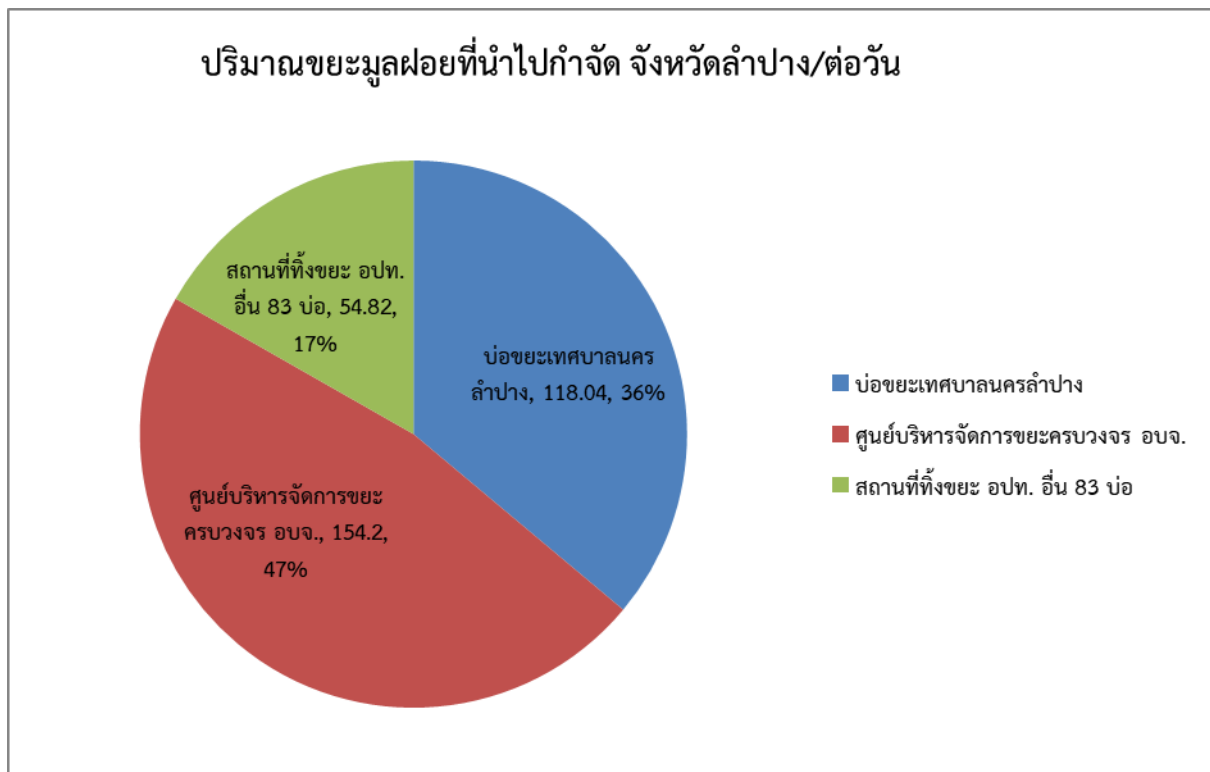
ตารางแสดงปริมาณขยะต่อวัน

ลำดับ	การกำจัดขยะ	ปริมาณขยะตัน/วัน
1	บ่อขยะเทศบาลนครลำปาง	118.04
2	ศูนย์บริหารจัดการขยะครบวงจร อบจ.	154.2
3	สถานที่ทิ้งขยะ อบต. อื่น 83 บ่อ	54.82
4	ขยะอันตราย แจ่งเอกชนกำจัด	0.173
4	นำกลับมาใช้ประโยชน์	137.9
รวม		464.93

แผนภูมิแสดงปริมาณขยะต่อวัน จำนวน 464.93 ตัน

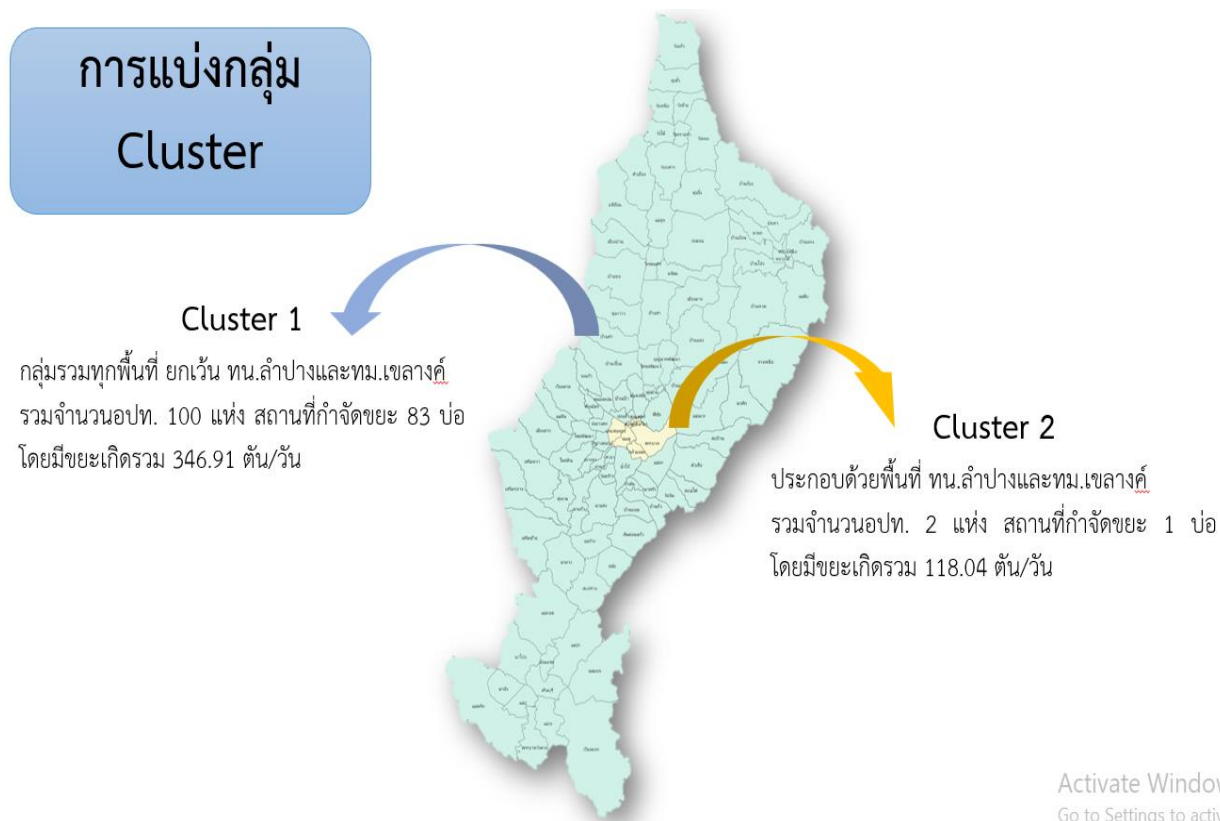

ปริมาณขยะที่นำไปกำจัดต่อวัน รวมจำนวน รวม 327.06 ตัน

การแบ่งคลัสเตอร์ดำเนินงานกำจัดขยะของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง ได้วางกรอบในการกำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัดโดยมีการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) จำนวน 2 กลุ่ม คือ (ภาพที่ 1)

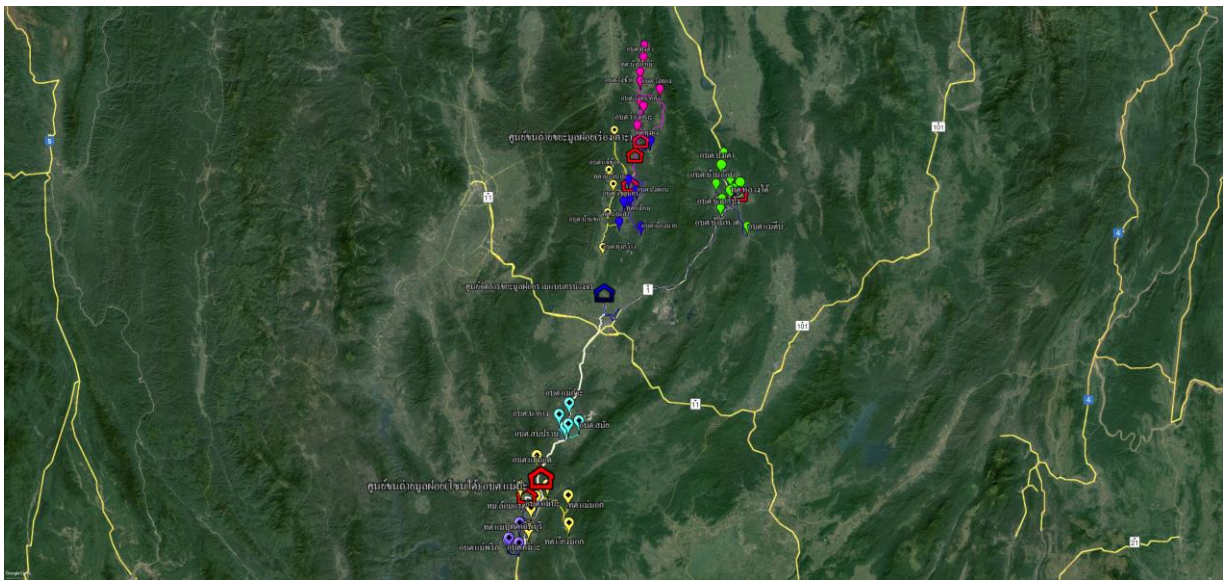

ภาพที่ 1 กลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) จังหวัดลำปาง

1) กลุ่มเทศบาลนครลำปาง เป็นกลุ่มพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย ที่ประกอบด้วยเทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ซึ่งมีขยะส่งกำจัดจำนวน 118 ตัน/วัน (ร้อยละ 36.08 ของขยะที่กำจัดทั้งหมด) โดยมีเทศบาลนครลำปางเป็นเจ้าภาพหลักด้วยระบบการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล

2) กลุ่มศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง บริหารจัดการขยะในการจัดการขยะมูลฝอย โดยมี อบจ.ลำปาง เป็นเจ้าภาพหลักในการกำจัดขยะด้วยวิธีกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล มี อปท.อยู่ในกลุ่มกำจัดขยะมูลฝอยนี้ จำนวน 100 แห่ง (อปท.ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดลำปางยกเว้นเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองเขลางค์นคร) ปัจจุบันมี อปท. ที่ส่งขยะนำมากำจัดกับศูนย์กำจัดขยะของ อบจ.ลำปาง จำนวน 57 แห่ง คิดเป็นขยะที่ส่งกำจัดจำนวน 154.2 ตัน/วัน (ร้อยละ 47.15 ของขยะที่กำจัดทั้งหมด)

ทั้งนี้นโยบายของจังหวัดลำปางต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำขยะส่งกำจัดกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง และให้ดำเนินการปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า และปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ พร้อมเสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง มีการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง อยู่ระหว่างการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างสถานีขนถ่ายมูลฝอย แบ่งเป็น **2 โซน** คือ **โซนเหนือ**และ**โซนใต้** โดยที่โซนเหนือจะเป็น **2 สถานี** คือ **โซนเหนือที่ 1** พื้นที่เขต อำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมืองปาน ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ **3 จุด** คือ 1) อบต.ร่องเคาะ 2) หมู่ที่ 7 ของ อบต.แม่สูก และ 3) หมู่ที่ 9 ของอบต.แม่สูก **โซนเหนือที่ 2** พื้นที่เขต อำเภองาว คือ **ทต.หลวงใต้** และ**โซนใต้** พื้นที่เขตอำเภอเถิน อำเภอแม่พริก อำเภอสบปราบ คือ **ทต.ล้อมแรด (อำเภอเถิน)** (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับขนส่งขยะมูลฝอยไปสถานที่กำจัดขยะ อบจ.ลำปาง

Cluster 1
ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

ที่มาโครงการศูนย์บริหารจัดการขยะครบวงจร องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดการมลพิษรูปแบบใหม่ ที่เน้นการส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีสาระสำคัญ คือ “การป้องกันการเสื่อมโทรมหรือการสูญสิ้นไป และนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดสมดุลและเป็นรากฐานในการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน” ดังนั้นเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบาย จำเป็นต้องมีการประยุกต์ หลักการด้าน 3R (Reduce Reuse Recycle:3R) เข้ากับระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด และการเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นก่อนที่จะนำไปกำจัดขั้นสุดท้าย อย่างถูกหลักวิชาการต่อไป องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง จึงได้ขอความร่วมมือคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมของการก่อสร้างศูนย์การจัดการมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลและครบวงจร จังหวัดลำปางขึ้น และดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จ เมื่อเดือน พฤษภาคม 2549

รายละเอียดโครงการ

ที่ตั้ง : บ้านศรีดอนไชย หมู่ที่ 5 ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีขนาดพื้นที่ 311 ไร่ 2 งาน 76.9 ตารางวางบประมาณโครงการ : ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวนรวม 694 ล้านบาท

งบประมาณ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 624.672 ล้านบาท

งบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง 69.408 ล้านบาท เริ่มดำเนินการ เดือนกุมภาพันธ์ 2559

การบริการจัดการขยะมูลฝอย

ในการขนส่งขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำการขนาน้ำหนักบรรทุกทุกขยะมูลฝอย และเข้าสู่ลำดับการคัดแยก ดังนี้

1. ขยะที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และขยะขนาดใหญ่ จะนำไปไว้บ่อฝังกลบ 1
2. การคัดแยกวัสดุรีไซเคิล ประกอบด้วย แก้ว พลาสติกแข็ง กระดาษ อลูมิเนียม และเหล็ก
3. การหมักปุ๋ย
4. เศษพลาสติก/เศษผ้า/ยาง/กระดาษ (ขยะที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงได้,RDF) โดย RDF1 คัดแยกนำไปบ่อฝังกลบ 2 RDF3 สับละเอียด RDF5 อัดก้อน

1. งานขนถ่ายน้ำหนักรถบรรทุกขยะมูลฝอย

2. การคัดแยกขยะมูลฝอย

3. กระบวนการหมักปุ๋ยชีวภาพ

4. กระบวนการคัดแยกและบรรจุปุ๋ย

5. การผลิตเชื้อเพลิงขยะ (RDF)

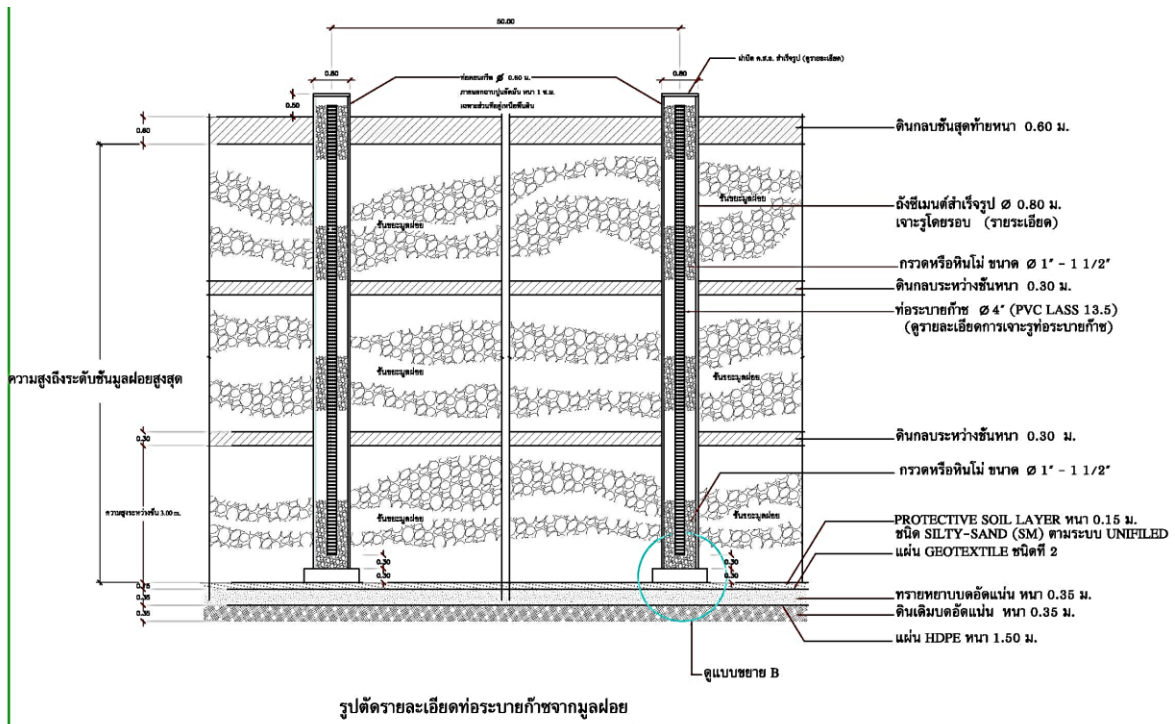

6. การฝังกลบขยะมูลฝอย

ระบบฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

- ติดตั้งแผ่น HDPE หนา ๑.๕ มม. เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเสียจากขยะมูลฝอยปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน
- ติดตั้งระบบรวบรวมน้ำเสีย เพื่อสูบไปบำบัดที่ระบบบำบัดน้ำเสีย
- ติดตั้งระบบระบายก๊าซมีเทน เพื่อป้องกันการเกิดเพลิงไหม้บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- ทำการฝังกลบขยะมูลฝอยทันที เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลิ่นรบกวน

7. ระบบบำบัดน้ำเสีย (บ่อปรับเสถียรภาพ)

8. ระบบกำจัดกลิ่น

การกำจัดขยะอันตราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางเป็นเจ้าภาพในการรวบรวมขยะอันตรายชุมชนไปกำจัด โดยให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวบรวม ปีละ 1 ครั้ง (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวบรวมขยะอันตรายชุมชนไปยังศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2566) โดยปริมาณขยะอันตรายที่ส่งเข้ากำจัด จำนวน 63 ตัน/ปี คิดเป็น 0.173 ตัน/วัน งบประมาณที่ใช้ในการกำจัดขยะอันตรายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง เป็นเงินจำนวน 867,502.50 บาท

หน่วยงานที่นำส่งขยะมูลฝอยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง

เพื่อเข้ากำจัด จำนวน 57 หน่วยงาน (55 อปท. และ 2 รัฐวิสาหกิจ) ประกอบด้วย

อำเภอเมือง 13 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลเมืองพิชัย
- 2) เทศบาลตำบลต้นธงชัย
- 3) เทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแฮ้ว
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบลพิชัย
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสด็จ
- 7) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฝาย
- 8) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม
- 9) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป้า
- 10) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
- 11) องค์การบริหารส่วนตำบลบุญนาควัฒนา
- 12) องค์การบริหารส่วนตำบลนิคมพัฒนา
- 13) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคำ

อำเภอห้างฉัตร 7 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลปงยางคก
- 2) เทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล
- 3) เทศบาลตำบลห้างฉัตร
- 4) เทศบาลตำบลเวียงตาล
- 5) เทศบาลตำบลเมืองยาว
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหล่ม
- 7) องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว

อำเภอวังเหนือ 3 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลวังเหนือ
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฮั่ว

อำเภอเกาะคา 6 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลศาลา
- 2) เทศบาลตำบลเกาะคา
- 3) เทศบาลตำบลวังพร้าว
- 4) เทศบาลตำบลท่าผา
- 5) เทศบาลตำบลเกาะคาแม่ยาว
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลใหม่พัฒนา

อำเภอแม่ทะ 9 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลน้ำโจ้
- 2) เทศบาลตำบลนาครี
- 3) เทศบาลตำบลสิริราช
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบอม
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบลวังเงิน
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว
- 7) องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเสือ
- 8) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนไฟ
- 9) เทศบาลตำบลแม่ทะ

อำเภอแม่เมาะ 6 หน่วยงาน

- 1) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (แม่เมาะ)
- 2) เทศบาลตำบลแม่เมาะ
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลสบป่าด
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลนาสัก
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง

อำเภอเมืองปาน 5 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลเมืองปาน
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกว้าว
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขอ
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน
- 5) อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน

อำเภอแจ้ห่ม 6 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลแจ้ห่ม
- 2) เทศบาลตำบลทุ่งผึ้ง
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบลวิเชตนคร
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก
- 5) องค์การบริหารส่วนตำบลปงดอน
- 6) องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองมาย

อำเภอสบปราบ 1 หน่วยงาน

- 1) เทศบาลตำบลสบปราบ

Cluster 2 เทศบาลนครลำปาง

บ่อขยะเทศบาลนครลำปาง โดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

บ่อขยะเทศบาลนครลำปาง โดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

สถานที่ตั้งของสถานที่กำจัดขยะของเทศบาลเมืองลำปาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีขนาดพื้นที่ 620 ไร่ โดยมีเทศบาลนครลำปางเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาล ประกอบด้วยพื้นที่เทศบาลนครลำปาง และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร รวมจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่ง สถานที่กำจัดขยะ 1 บ่อ มีขยะเข้าสู่สถานที่กำจัดขยะ จำนวน 116.39 ตันต่อวัน (สามารถรองรับขยะในการกำจัดขยะมูลฝอย 150 ตัน/วัน) ซึ่งจะต้องผลักดันการก่อสร้างสถานีขนถ่ายและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำขยะไปที่ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางให้มากขึ้น และพัฒนาขยะสู่พลังงานต่อไป

การยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของจังหวัดลำปาง

ในปีงบประมาณ 2566 จังหวัดลำปาง จัดทำแนวทางการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยตามกลุ่มพื้นที่จำนวน 4 กลุ่ม ไว้ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีเป้าหมายเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า เจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยหรือ อปท. ต้องเร่งรัดจัดทำเอกสารประกอบการศึกษาโครงการเตาเผาขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า โดยจังหวัดต้องมีการทบทวนความเหมาะสมในการจัดกลุ่มหรือรวมกลุ่ม Cluster คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดต้องติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของ อปท.

2) กลุ่มที่ 2 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่ามีแนวทางการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ให้พิจารณาใน 2 กรณี ดังนี้

2.1) พื้นที่ที่ไม่สมควรใช้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนั้น โดยใช้หลักการตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2565 หรือประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องหลักเกณฑ์การคัดเลือกสถานที่ตั้งสำหรับการฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล พ.ศ.2560 หรือประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่ฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

(2) เมื่อปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแล้วให้ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะตามหลักการ Waste to Forest

(3) นำขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นไปกำจัดกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Clusters)

2.2) พื้นที่ที่สมควรใช้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

หากพื้นที่นั้นยังไม่มีขออนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ดำเนินการขออนุญาตให้เรียบร้อย แต่หากพื้นที่/สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยได้มีการขออนุญาตแล้วให้ดำเนินการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เช่น การใช้เตาเผาขยะมูลฝอยขนาดเล็ก (Small incinerator) หรือการหมักทำปุ๋ยแบบที่ละคอกและมีการพลิกกลับกอง (Windrow Composting) หรือการหมักทำปุ๋ยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi-Aerobic Composting) หรือการฝังกลบแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi-Aerobic Landfill) โดยทั้ง 4 รูปแบบ ต้องมีการคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ในกรณีที่มีพื้นที่และปริมาณขยะมูลฝอยที่มากพออาจพิจารณาใช้เทคโนโลยีอื่นๆ ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง แนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีการจัดการขยะที่เหมาะสมสำหรับ อปท.

3) กลุ่มที่ 3 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีความเสี่ยงสูงในการก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยดังนี้

3.1) หากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนั้นเป็นเจ้าภาพกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) ให้ดำเนินการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนั้นให้ถูกต้องตามบริบทของพื้นที่ โดยมอบให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย

3.2) ปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หรือปิดแล้วนำขยะมูลฝอยไปกำจัดกับเจ้าภาพหลักของ Cluster หรือสถานที่กำจัดที่ดำเนินการถูกต้องตามบริบทของพื้นที่ แต่หากพิจารณาแล้วยังมีความจำเป็นต้องใช้สถานที่กำจัดขยะนั้นต่อไปให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงขยะ (RDF) หรือเป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย (Transfer station) นำขยะมูลฝอยไปกำจัดกับเจ้าภาพหลักของ Cluster

4) กลุ่มที่ 4 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีความเสี่ยงต่ำในการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่มีความเสี่ยงต่ำในการก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยดังนี้

4.1) หากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนั้นเป็นเจ้าภาพกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) ให้ดำเนินการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยนั้นให้ถูกต้องตามบริบทของพื้นที่ โดยมอบให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงมหาดไทย

4.2) ปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หรือปิดแล้วนำขยะมูลฝอยไปกำจัดกับเจ้าภาพหลักของ Cluster หรือสถานที่กำจัดที่ดำเนินการถูกต้องตามบริบทของพื้นที่ แต่หากพิจารณาแล้วยังมีความจำเป็นต้องใช้สถานที่กำจัดขยะนั้นให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนเป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย (Transfer station) นำขยะมูลฝอยไปกำจัดกับเจ้าภาพหลักของ Cluster

4.3) หากเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง (พื้นที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเป็นของ อปท.) ที่ไม่สามารถขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดร่วมกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่เป็นเจ้าภาพหลักของ Cluster เนื่องจากข้อจำกัดด้านต่างๆ อาทิ อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (Remote Area) หรือมีสภาพภูมิประเทศที่ไม่เหมาะสม อาจพิจารณาดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง (Stand-alone) ได้

ความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคในการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

4.1 ความสำเร็จในการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ผ่านมา

จังหวัดลำปางมีความชัดเจนในนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดลำปาง โดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอย ที่มีการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเทศบาลนครลำปาง และกลุ่มศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้ง 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100 ทำให้การยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยมีความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน โดยกลุ่มเทศบาลนครลำปาง มีเทศบาลนครลำปางและเทศบาลเมืองเขลางค์นคร เป็นเจ้าภาพและทิ้งร่วมตามลำดับ ครอบคลุมร้อยละ 100 มีการกำจัดแบบถูกหลักวิชาการ นับเป็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้น สำหรับกลุ่มศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง มีผลสำเร็จที่เกิดขึ้น ดังนี้

(1) มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการนำขยะมูลฝอยมากำจัดกับ อบจ. ลำปาง โดยมอบหมาย อบจ.ลำปาง ในการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยจำนวน 3 แห่ง (อยู่ระหว่างดำเนินการ) พร้อมวางเป้าหมายให้ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง จัดตั้งโรงไฟฟ้าขยะให้เป็นขยะสู่พลังงาน ซึ่งผ่านขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นเรียบร้อยแล้ว

(2) อบจ.ลำปาง เป็นเจ้าภาพในการรวบรวมและส่งกำจัดขยะอันตรายชุมชนจำนวน 63 ตัน ในปีงบประมาณ 2566 ที่ผ่านมา

(3) ผวจ.ลำปาง มอบนโยบายผ่านคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดลำปาง ให้ อปท. ในกลุ่มศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ให้ดำเนินการปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทั้งหมด และนำส่งขยะมูลฝอยนำมากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ที่ผ่านมาสามารถปิดสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยได้จำนวน 126 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60

(4) มีการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่เสี่ยงเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 35) สำหรับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าได้ดำเนินการขออนุญาตในการใช้พื้นที่กับกรมป่าไม้ผ่านทาง ทสจ.ลำปาง จำนวน 19 แห่ง

(5) มีชุมชนต้นแบบลดและคัดแยกขยะตามหลักการ 3Rs หรือชุมชน Zero waste จำนวน 169 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 18 ของชุมชนทั้งจังหวัด

บทที่ 3

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดลำปาง ประจำปี พ.ศ. 2567

เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2566 อันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ (UN) ได้เผยแพร่คำประกาศที่ทำให้เราต้องตระหนักถึงความรุนแรงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบันว่า “ยุคภาวะโลกร้อนสิ้นสุดลงแล้ว พวกเรากำลังอยู่ในยุคภาวะโลกเดือด” ภาวะนี้ไม่เพียงแต่การเพิ่มอุณหภูมิ แต่ยังมีผลกระทบมหาศาลต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก ต่อตัวเราและอนาคตของโลกเอง ในรอบสองทศวรรษล่าสุด โลกของเราได้เข้าสู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ทั่วโลก ต่างต้องเผชิญหน้ากับสภาพอากาศลมฟ้าแบบสุดขั้วที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบในหลายด้านของสิ่งแวดล้อมและสังคม การระบุภาวะโลกเดือดเป็นสัญญาณภัยพิบัติที่ร้ายแรงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก การรับมือกับภาวะนี้ต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน โดยการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมพลังงานที่มีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างการเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและการเผชิญหน้ากับภาวะโลกเดือดที่กำลังเกิดขึ้น

และเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2566 ที่ผ่านมา นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย พร้อมด้วย ดร.วันดี กุญชรยาคง จุลเจริญ นายกสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ปาฐกถาพิเศษ "ความสำเร็จการคัดแยกขยะต้นทางของกระทรวงมหาดไทย" เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 28 (COP28) ที่บริเวณศาลาไทย (Thailand Pavillion) Expo City Dubai เมืองดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยมีใจความสำคัญถึงกระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เริ่มดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ในการสร้างความตระหนักและร่วมกันรณรงค์ในการให้ประชาชนคนไทยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดการขยะ โดยทำงานร่วมกันกับทุกกระทรวงและทุกภาคส่วน สิ่งสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จ ผู้นำจึงต้องมี Passion และ Change for Good เปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมกับมีภาคีเครือข่ายสำคัญที่จับมือร่วมกันในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ ดังที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงสรุปไว้ว่าต้องมาจากการมีส่วนร่วมจาก 7 ภาคี คือ ภาครัฐราชการ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และภาคสื่อสารมวลชน เกิดเป็นวิธีการหนึ่งเดียวในโลกเกิดขึ้น คือ "ถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน" โดยปัจจุบันองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกได้มีการรับรอง Methodology

โดยการวัดจำนวนคาร์บอนที่ครัวเรือนใช้ต่อวัน เพื่อใช้กระบวนการย่อยสลายทางธรรมชาติควบคู่กับการป้องกันไม่ให้ลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ ทำให้ไทยเป็นประเทศแรกของโลกที่สามารถบริหารจัดการขยะเปลี่ยนเป็นมูลค่า ด้วยการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน กลายเป็นการซื้อขายคาร์บอนเครดิต และภายในปี 2567 กระทรวงมหาดไทยมีเป้าหมายในการจัดตั้งธนาคารขยะให้ครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกองทุนต้นทุนสนับสนุนให้กับคนในชุมชน มาจากขยะรีไซเคิล ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ MOU นำโดยนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.ต.อ. พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการขับเคลื่อนการจัดการขยะอาหารเพื่อรับรองเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจก ร่วมกัน นับเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดในการบรรลุ SDGs คือ การมี Partnership จึงขอให้เราทุกคนร่วมกันเป็นหุ้นส่วน "ทำทันที" เพื่อโลกใบนี้ยังเป็นโลกที่สวยงามสำหรับลูกหลานตราบนานเท่านาน"

ดังนั้น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงให้เกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน และเป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 ขึ้น โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้จะมุ่งเน้นการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะการจัดการขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก ตามโครงการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการขยะรีไซเคิลในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีการบริหารจัดการขยะประเภทต่าง ๆ ทั้งขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ ให้มีระบบ/มาตรการรองรับการเก็บ ขน และส่งกำจัดให้ถูกต้อง รวมไปถึงการลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) และการให้หน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญต่อเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ เช่น อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งในปี 2567 นี้ ได้ส่งเสริมการผลักดันการดำเนินการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และให้ริเริ่มมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง สร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการขยะผ่านรูปแบบคณะกรรมการในระดับท้องถิ่น และมีระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะให้เกิดประสิทธิภาพจากฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะตั้งแต่ระยะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs
2. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี แผนขยะประเทศฉบับที่ 2 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

3. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม ชื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลัก 3Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่
4. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
5. สนับสนุนและส่งเสริมในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน
7. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของจังหวัดลำปาง ทั้งในส่วนราชการส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน
9. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย

1. กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570)
2. วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ แนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area - Base Problems)
3. กำหนดกรอบการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ต้นทาง	➔	ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
กลางทาง	➔	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ปลายทาง	➔	ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
4. การนำหลัก 3 Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักประชารัฐ ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนาภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มาใช้ในการแก้ไขปัญหา
5. การนำกรอบนโยบายสำคัญของรัฐบาลมาใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570)

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	69	70	72	74	76	78	80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์							
2.1 พลาสติก	28	50	60	70	80	90	100
2.2 แก้ว	75	76	78	80	82	84	86
2.3 กระดาษ	68	69	70	71	72	73	74
2.4 อะลูมิเนียม	75	76	77	78	79	80	81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน	38	36	35	34	32	30	28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	22	25	30	35	40	45	50
5. มุลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	90.85	100	100	100	100	100	100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง	45	50	60	70	80	90	100

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

1. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
2. ขยะอันตรายเคลื่อนที่ได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
3. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
4. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
5. พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง) single - use plastics) มีปริมาณการใช้ลดลง
6. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
7. มุลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
8. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาทางปริมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
9. ผู้สมัครสมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก) ออถล (.เพิ่มขึ้น และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
11. หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนราชการเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

หน่วยงานรับผิดชอบและขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ

1. จังหวัด

- (1) จังหวัด โดยคณะกรรมการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจังหวัด กำหนดแผน และเป้าหมายการดำเนินการ รวมถึงมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบให้ติดตามการดำเนินการตามแผนที่กำหนด
- (2) กำหนดจัดการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจังหวัด (นอกพื้นที่) เพื่อตรวจติดตามและชี้แนะการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2567 แก่หน่วยงานในพื้นที่
- (3) จังหวัดติดตามผลการดำเนินการตามแผนฯ งดการใช้โฟมของหน่วยงานภาครัฐ และการจัดกิจกรรมหรือจัดให้มีจุดคัดแยกขยะในหน่วยงาน รวมถึงติดตามการลดการใช้ถุงพลาสติก และขวด/แก้ว จากพลาสติก
- (4) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย กำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2. อำเภอ

- (1) นายอำเภอจัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามแผนและให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ใช้หลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ในการบริหารจัดการขยะ
- (2) หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน เป็นหน่วยงานแบบอย่างในการงดใช้โฟม ลดการใช้ถุงพลาสติก และจัดจุดคัดแยกขยะในที่ว่าการอำเภอ
- (3) ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ศาสนสถานอื่น ๆ ที่สาธารณะ ห้างร้าน ร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นต้น
- (4) สร้างผู้นำชุมชนต้นแบบในการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดให้มีจุดคัดแยกขยะในครัวเรือน เพื่อเป็นผู้นำต้นแบบในการปฏิบัติ
- (5) นายอำเภอกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินการตามแผนฯ ของผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

- (1) ให้ดำเนินการจัดการขยะอันตรายชุมชนตามแนวทางที่กำหนดจัดการอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม/การจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย และจัดทำแผนระยะยาว ในการบริหารจัดการขยะภายในจังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (2) ดำเนินการบริหารจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักวิชาการตามบทบาทเจ้าภาพหลัก ของกลุ่มพื้นที่บริหารจัดการขยะ (Clusters) ของจังหวัดลำปาง และจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เพื่อรวบรวมขยะมูลฝอย ที่รอการขนส่งไปยังสถานที่กำจัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

3.2 เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

- (1) รณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย และการจัดกิจกรรมการคัดแยกขยะ ตามหลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ภายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ
- (2) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2566

- (3) จัดให้มีภาชนะสำหรับขยะเปียกในรถจัดเก็บขยะ และส่งเสริมให้ครัวเรือนมีวิธีการบริหารจัดการขยะเปียก ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นำไปเป็นอาหารสัตว์ นำไปทำปุ๋ย หรือแยกใส่ภาชนะเฉพาะก่อนทิ้ง
- (4) ส่งเสริมให้ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า สถานประกอบการ จัดให้มีถังขยะแยกประเภท และงดใช้โฟม เป็นวัสดุบรรจุอาหาร
- (5) ให้จัดทำถังขยะแยกประเภทและนำไปวางตั้งไว้ในพื้นที่สาธารณะอย่างน้อยจุดละ 2 ถัง ประกอบด้วย ถังขยะสีน้ำเงิน สำหรับขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลือง สำหรับขยะรีไซเคิล
- (6) ส่งเสริมจัดทำเสวียนในชุมชน เพื่อลดปัญหาการเผาใบไม้ และทำปุ๋ยให้ต้นไม้
- (7) จัดกิจกรรมการซื้อขายขยะ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานในการประสานระหว่างผู้รับซื้อกับชุมชน
- (8) ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย , การติดตั้งบ่อดักไขมัน , การจัดการสิ่งปฏิกูล (การขออนุญาตประกอบกิจการเก็บและขนสิ่งปฏิกูล/ค่าธรรมเนียมในการขออนุญาต)
- (9) การส่งเสริมการจัดให้มีบ่อดักไขมัน/ถังดักไขมัน ในครัวเรือน รวมถึงการจัดกิจกรรมการอบรม และส่งเสริมครัวเรือนมีระบบการบำบัดน้ำเสียภายในครัวเรือน
- (10) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นต้นแบบในการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยจัดให้มีจุดคัดแยกขยะภายในบ้าน
- (11) ส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับบุคคลในชุมชนที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ ในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เพื่อเป็นกระบอกเสียงในการสร้างความรับรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์ จากขยะมูลฝอย ผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะอาดในวันสำคัญต่าง ๆ หรืองานเทศกาลของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้รูปแบบการจัดกิจกรรมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่
- (12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปางและเทศบาลนครลำปางดำเนินการบริหารจัดการและกำจัดขยะให้เป็นไปตามหลักวิชาการตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าภาพหลักของกลุ่มพื้นที่บริหารจัดการขยะเชิงพื้นที่ (Clusters) ของจังหวัดลำปาง

4. หมู่บ้าน/ชุมชน

- (1) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนดำเนินการรณรงค์ให้ความรู้แก่ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้าใจหลักการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยใช้หลักการ 3 ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และดำเนินกิจกรรม 3 ช ดังกล่าวในชุมชน
- (2) กำหนด ผู้ใหญ่บ้านเป็นต้นแบบในการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยจัดให้มีจุดคัดแยกขยะภายในบ้าน
- (3) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรณรงค์ให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน จัดทำถังขยะอินทรีย์ภายในบ้านเรือน ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่
- (4) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2566 ให้นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. โรงเรียน/สถานศึกษา

(1) จัดกิจกรรมรณรงค์การคัดแยกขยะ จัดการขยะตามหลัก 3 ช (ใช้น้อย ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) และจัดให้มีจุดคัดแยกขยะ เพื่อเป็นต้นแบบและปลูกฝังให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ

(2) โรงอาหาร/ร้านค้า ภายในโรงเรียนต้องงดใช้โฟมเป็นวัสดุในการบรรจุอาหาร รวมถึงการขอความร่วมมือร้านค้า/ผู้ค้า บริเวณโดยรอบโรงเรียนงดใช้โฟมเป็นวัสดุในการบรรจุอาหารและลดการใช้ถุงพลาสติก

6. โรงงานอุตสาหกรรม

มีระบบการบริหารจัดการขยะ และจัดการของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างถูกต้อง ตาม พรบ.โรงงาน , พรบ.วัตถุอันตราย , ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

7. วัด / ศาสนสถาน

(1) ดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในวัด โดยการจัดให้มีถังขยะแยกประเภทภายในวัด และมีการจัดการขยะเปียก เช่น การนำไปเป็นอาหารสัตว์ นำไปทำปุ๋ย หรือทำถังขยะเปียก เป็นต้น

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ร่วมกับชุมชน หมู่บ้าน ร่วมกันทำความสะอาดพื้นที่บริเวณวัดในท้องถิ่นของตนเอง

การติดตามผล

(1) จังหวัด โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) อำเภอ โดยนายอำเภอติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานราชการภายในที่ว่าการอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนในพื้นที่

(3) โรงเรียน โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้วรายงานให้จังหวัดทราบ

(4) โรงงานอุตสาหกรรม โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด แล้วรายงานให้จังหวัดทราบ

ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

ด้านการจัดการขยะต้นทาง

100% ทุกครัวเรือนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” (อถล.)

100% อปท. มีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี

100% อปท. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี

100% อปท. มีการจัดทำธนาคารขยะ

100% จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนของ อปท.

100% จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)

100% จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

ด้านการจัดการขยะกลางทาง

100% อปท. มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

90% อปท. มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท

95% อปท. มีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด

90% หมู่บ้าน/ชุมชน มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ

100% อปท. ทุกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยของ อปท.

100% อปท. มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ด้านการจัดการขยะปลายทาง

75% ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

65% อปท. ในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

50% จังหวัดมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

95% ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง

100% อปท. มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

100% จังหวัด มีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่เวทีการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหาร อปท. ทุกเดือน

100% อปท. มีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. [รายปี (มฟ.1) และรายเดือน (มฟ.2)]

ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. 2567

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)
1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง	
1.1 ทุกครัวเรือนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” (อถล.)	100
1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	100
1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	100
1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำธนาคารขยะ	100
1.5 จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)
1.6 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)	100
1.7 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่ที่มีการคัดแยกขยะ	100
2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง	
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	100
2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท	90
2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด	95
2.4 หมู่บ้าน/ชุมชน มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	90
3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง	
3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	75
3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	65
3.3 จังหวัดมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	50
3.4 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง	95
3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	100
4. ด้านการบริหารจัดการ	
4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100
4.2 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกเดือน	100
4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	100
4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มฝ.1) และรายเดือน (มฝ.2)]	100

คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

1.1 ทุกครัวเรือน เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” (อถล.)

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกครัวเรือนสมัครเป็นสมาชิก “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” ร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การจัดหน่วยเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็วสำหรับแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับขยะ กิจกรรมการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

นิยาม

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก หมายถึง บุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง แล้วสมัครลงทะเบียนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก”

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วม} \times 100}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าร่วมเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)}$$

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” ได้ร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การจัดหน่วยเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว สำหรับแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับขยะ กิจกรรมการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี

ขยะบรรจุภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์พลาสติกเป้าหมายเข้าสู่ระบบรีไซเคิลเพิ่มขึ้น ได้แก่

- (1) ขวดพลาสติก (ทุกชนิด)
- (2) ฝาขวด
- (3) บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียว (HDPE, LL/LDPE)
- (4) ถุงพลาสติกหูหิ้ว
- (5) ถ้วย/แก้วพลาสติก

โดยจัดตั้งถังขยะแบบแยกประเภท หรือแยกถุง หรือมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยกและจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ฟ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาชนะอาหารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวน อปท. ที่จัดกิจกรรมมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง/ปี} \times 100}{\text{จำนวน อปท. ทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของ อปท. ที่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ "ขยะบรรจุภัณฑ์" กลับมาใช้ใหม่}$$

1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำธนาคารขยะ

ธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) คือ รูปแบบการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีการคัดแยกขยะรีไซเคิล โดยใช้หลักการของธนาคารมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สมาชิกนำขยะรีไซเคิลมาขายที่ธนาคาร โดยมีคณะกรรมการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน และคณะทำงานธนาคารขยะชุมชนหมู่บ้าน/ที่ได้รับการคัดเลือกมาดำเนินการคัดแยกและชั่งน้ำหนัก คำนวณเป็นมูลค่าและบันทึกข้อมูลการขายลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาที่คณะทำงานธนาคารขยะชุมชนหมู่บ้านได้ประสานงานกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะคิดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้จากการดำเนินการธนาคารขยะชุมชนรีไซเคิล/หมู่บ้าน จะนำมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ และใช้ในส่งเสริมกิจกรรมและสวัสดิการของสมาชิกธนาคารขยะ (ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0820.4/ว 12706 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566)

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวน อปท. ที่มีการจัดทำธนาคารขยะ} \times 100}{\text{จำนวน อปท. ทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของ อปท. ที่มีการจัดทำธนาคารขยะ}$$

1.5 จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายถึง กระบวนการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดแนวทางดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ให้แก่จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.5.1 การดำเนินการในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกฯ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดเป้าหมายให้ครบถ้วน ร้อยละ 100 พร้อมทั้ง กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ในการประชุมกรรมการจังหวัดทุกเดือน และประเมินความพร้อมในการทวนสอบของข้อมูลโครงการ

1.5.2 การดำเนินการในระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกฯ และแต่งตั้งทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอ ในพื้นที่ตำบล ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานตามโครงการฯ ของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการสุ่มตรวจสอบครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.3 การดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถึงขยะเปียกตลาดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำถังขยะเปียก โดยดำเนินการเชิงรุก และใช้กลยุทธ์ “เคาะประตูบ้าน (Knock Door Marketing)” ไปยังทุกครัวเรือน ชักชวน/ทำความเข้าใจกับครัวเรือนในพื้นที่

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการสุ่มตรวจ} \times 100}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$	ร้อยละของจังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ตลาดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
---	--

1.6 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)

พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) หมายถึง พลาสติกที่มีอายุการใช้งานสั้น แต่ใช้เวลาในการย่อยสลายมากกว่า 200 ปี เช่น ถุงพลาสติกหูหิ้ว ภาชนะบรรจุอาหารที่ทำด้วยโฟม หลอดพลาสติก แก้วน้ำและขวดน้ำพลาสติก เป็นต้น

โดยจังหวัดได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) ตามนโยบายของรัฐบาลอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี ทั้งในหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และเทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{จำนวนการจัดกิจกรรม} \times 100}{4 \text{ ครั้ง/ปี}}$	ร้อยละของจังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง
---	--

1.7 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

หมายถึง มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{จำนวนหน่วยงานที่มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะ} \times 100}{\text{จำนวนหน่วยงานทั้งหมด}}$	ร้อยละของหน่วยงานภายในจังหวัดที่มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะ
--	--

2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท ในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท 2 ประเภท ได้แก่ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน และภาชนะรองรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิลเป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้

นิยาม

ที่สาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ทางเดินเท้า สนามเด็กเล่น ที่จอดรถสาธารณะ ป้ายรถเมล์ เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท}$$

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภท

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเภทของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ) รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย แล้วแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนขยะมูลฝอยดังกล่าวให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร (ตามข้อ 9 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560)

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภท} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขนแยกประเภท}$$

2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในหมู่บ้านหรือชุมชน และมีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนขยะอันตรายชุมชนส่งไปให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดโดยตรง

นิยาม

ขยะอันตรายชุมชน หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่เคลื่อนที่ กระจกป้องกันภัยหรือสารเคมี เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำส่งไปให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัด}}$$

2.4 ทุกหมู่บ้านชุมชน/ มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

หมายถึง หมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขน กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด หรือกรณีแหล่งกำเนิดขนาดเล็กหรือมูลฝอยติดเชื้อจากบ้านเรือน/ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือศูนย์บริการสาธารณสุข โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน} \times 100}{\text{หมู่บ้าน/ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน}}$$

3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

นิยาม

1) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2566 หมายถึง ขยะมูลฝอย ซึ่งคำนวณจากอัตราการเกิดขยะมูลฝอย คูณด้วยจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2566

อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (ตัน/คน/วัน)					
จังหวัด	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	เมืองพัทยา
จังหวัดทั่วไป	0.00189	0.00115	0.00102	00.00102	
ชลบุรี	0.00189	0.00115	0.00102	00.00102	0.00390
ระยอง	0.00202	0.00175	0.00344	0.00569	
ภูเก็ต	0.00196	0.00838	0.00775	0.00204	
สมุทรสาคร	0.00241	0.00081	0.00871	0.00284	
ปทุมธานี	0.00185	0.00247	0.00371	0.00314	
สมุทรปราการ	0.0023	0.00370	0.00375	0.00312	
สุราษฎร์ธานี	0.00261	0.00124	0.01526	0.00100	

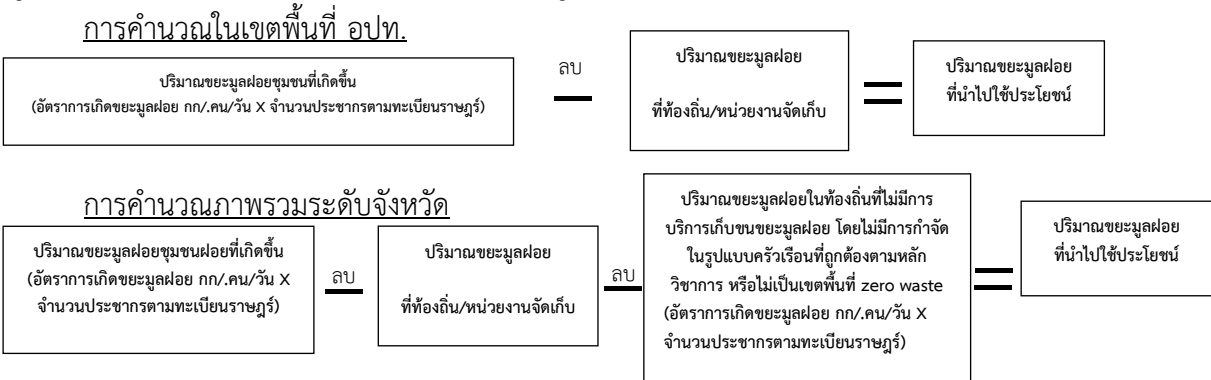
*สูตรอัตราการคิดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยกรมควบคุมมลพิษ

2) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง รวมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

3) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักทำปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) และเตาเผา ขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย

4) ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น รวมทั้งปริมาณขยะรีไซเคิลที่มีการคัดแยกที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

$$1. \text{ ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง} = \frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} + \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์} \times 100}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น}}$$

หรือ

$$2. \text{ ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง} = \frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} + \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์} \times 100}{\text{อัตราการเกิดขยะมูลฝอยของ คพ. x จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์}}$$

3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะที่อยู่ในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการขนขยะไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (clusters) x 100}}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอยทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพ}$$

3.3 จังหวัดมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การเทกอง การเทกองที่มีการควบคุม การเผากลางแจ้ง เตาเผาที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษทางอากาศ และวิธีการอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏในข้อ 12 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการดำเนินงานในปี 2568 ต่อไป เช่น

- 1) มีการกำหนดเวลาเข้าออกของรถเก็บขนขยะมูลฝอยในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 2) มีการปรับถนนในพื้นที่ให้รถเก็บขนขยะสามารถวิ่งเข้าสู่หน้ากองเพื่อฝังกลบ
- 3) มีการควบคุมขนาดและการวางตำแหน่งของหน้างานกำจัดขยะมูลฝอยในแต่ละระยะ
- 4) เจ้าหน้าที่ประจำสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- 5) ผู้ควบคุมงานระดับหัวหน้างาน มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- 6) มีการจัดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 7) มีการป้องกันเหตุรำคาญด้านกลิ่น ทัศนียภาพ และแมลงวัน เช่น การฉีดพ่นน้ำสกัดชีวภาพ
- 8) มีการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 9) มีการไถเกลี่ย บดอัด และกลบทับขยะมูลฝอยด้วยดินหรือวัสดุกลบทับอื่น ๆ ตามระยะเวลาอย่าง

เหมาะสม

- 10) มีท่อรวบรวม/ระบายก๊าซในบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- 11) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ลอยในบ่อบำบัดน้ำเสีย
- 12) มีการควบคุมหรือการจัดระเบียบผู้ค้าและคัดแยกขยะมูลฝอยในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 13) มีการป้องกันการลักลอบนำขยะมูลฝอยชุมชนจากแหล่งอื่นที่มีได้รับอนุญาตจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามากำจัดในสถานที่
- 14) มีการควบคุมไม่ให้นำของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ หรือของเสียพิเศษ มากำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 15) มีการป้องกันและระงับเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ หรือ น้ำท่วม บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

อปท. ที่มีแผนการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (แห่ง) x 100
อปท. ทั้งหมดที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง (แห่ง)

= ร้อยละของ อปท. ที่มีแผนการปิดหรือ
ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง
ตามหลักวิชาการ

3.4 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

หมายถึง ปริมาณขยะอันตรายชุมชนที่รวบรวมจากชุมชนได้ส่งไปให้บริษัทเอกชนกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งกรณีที่ต้องคัดกรองบางส่วนท้องถิ่นส่งกำจัดเองโดยตรง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพรวบรวมและนำส่งบริษัทเอกชนเพื่อกำจัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่จัดการขยะอันตรายชุมชนอย่างถูกต้อง} \times 100}{\text{จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการจัดการของเสียอันตรายชุมชนที่อย่างถูกต้อง}$$

3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดการกับมูลฝอยติดเชื้อ เช่น หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า เครื่องตรวจเชื้อ Antigen Test Kits (ATK) ฯลฯ ตามมาตรการจัดการขยะในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) หรือตามแนวทางการบริหารจัดการสถานการณ์ดังกล่าว ในแต่ละจังหวัด มีการนำส่งเพื่อไปรวบรวมกับสถานพยาบาลหรือสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตเป็นการชั่วคราว เพื่อกำจัดขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป โดยต้องไม่มีขยะติดเชื้อมากค้างเพื่อลดและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค รวมถึงเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี}$$

4. ด้านการบริหารจัดการ

4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำอธิบาย : เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น}$$

4.2 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการ สิ่งปฏิญ์และมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำอธิบาย :

หมายถึง ให้มีการทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะ ในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่อง การบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิญ์และมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการ จังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า 1 คณะ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการ จัดการสิ่งปฏิญ์และมูลฝอยจังหวัด/กรมการจังหวัด/ผู้บริหาร อปท. อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน x 100 _____ 12 เดือน	=	ร้อยละของจังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการ จัดการสิ่งปฏิญ์และมูลฝอยจังหวัด/กรมการจังหวัด/ ผู้บริหาร อปท.
---	---	---

4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย

คำอธิบาย : เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ประกอบกับการร่วมบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 7 ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และ ภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/ โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ 7 ภาคีเครือข่าย อย่างน้อย 4 ภาคีเครือข่าย เช่น

- 1) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding)
- 2) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างความร่วมมือ อย่างน้อย 4 ภาคีเครือข่าย x 100 _____ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด	=	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี การสร้างความร่วมมือ
---	---	---

4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2)]

คำอธิบาย :

1) บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้อง หมายถึง ข้อมูลปริมาณขยะรายเดือนที่บันทึกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ไม่เกิน 2 เท่า เทียบกับปริมาณขยะที่คำนวณจากฐานประชากรตามทะเบียนราษฎร์

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างถูกต้อง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 12 เดือน (ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567)

3) บันทึกข้อมูลรายปี (มผ.1) ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน อปท.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเก็บ ขนขยะมูลฝอยและสถานที่กำจัดขยะ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท.

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูล มผ.1 และ มผ.2 ครบถ้วน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}}$$

ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบันทึก
ข้อมูล มผ. 1. และ มผ. 2

มาตรการ แนวทาง และการจัดกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายแผนปฏิบัติการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จังหวัดลำปาง พ.ศ.2567

การลด คัดแยกขยะ งดใช้โฟม ในหน่วยงานของรัฐ

1. การดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ
2. การดำเนินการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในสถานศึกษา
3. การดำเนินการลดขยะ/คัดแยกขยะ ในหน่วยงานภาครัฐระดับอำเภอ/ท้องถิ่น

การจัดการขยะต้นทาง ในครัวเรือน

1. การจัดการขยะในครัวเรือน
2. การสร้างต้นแบบการคัดแยกขยะ

การจัดการขยะกลางทาง

1. การจัดให้มีภาชนะรองรับขยะในพื้นที่สาธารณะ
2. การวางแผนการเก็บขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับพื้นที่ (เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเก็บขน)
3. การจัดการขยะอันตรายในชุมชน

การจัดการขยะปลายทาง

1. การจัดการขยะอันตราย
2. การจัดการขยะมูลฝอย และขยะอันตรายในชุมชน
3. การจัดการขยะตกค้าง
4. การจัดการกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยของ (Clusters)
5. การจัดทำแผนการจัดการขยะมูลฝอยในระยะยาว

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยด้านอื่น ๆ

1. การจัดอบรมให้ความรู้สร้างความเข้าใจให้คนในท้องถิ่น
2. การจัดการสิ่งปฏิกูล
3. การจัดการน้ำเสีย
4. การจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
5. การจัดการขยะมูลฝอยภายในวัด/ศาสนสถาน

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชน

1. มาตรการการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ทั่วโลกพร้อม

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 ว่า ประเทศไทยพร้อมยกระดับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเต็มที่ทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ได้ในปี พ.ศ. 2608 (ค.ศ. 2565) และในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ครั้งที่ 13-4/2562 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 ได้มีมติเห็นชอบการขึ้นทะเบียนของโครงการถังขยะเปียก ทั่วโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตามโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในขั้นตอนต่อไปเป็นการทวนสอบเพื่อรับรองคาร์บอนเครดิตในระยะเวลา 7 ปี นับจากวันเริ่มโครงการคือวันที่ 1 กรกฎาคม 2562 ซึ่งต้องเก็บข้อมูลจำนวนประชากร เด็กเล็ก และนักเรียนที่มีการจัดทำถังขยะเปียกเป็นรายเดือน ระยะเวลาทั้งสิ้น 7 ปี กระทรวงมหาดไทยจึงได้แจ้งจังหวัดให้แจ้งอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง สืบค้นและจัดทำข้อมูลถังขยะเปียกในระดับครัวเรือน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ โดยอาจมอบหมายให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทครัวเรือนครัวเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ ซึ่งจะมีการทวนสอบ

จากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body: VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวม โดยผู้ประเมินภายนอกจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน รายเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทยแล้ว ดังนี้

รอบที่ 1 พื้นที่ 4 จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบ รับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน 3,140 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และธนาคารกสิกรไทยได้ให้การสนับสนุนรับซื้อคาร์บอนเครดิต ดังกล่าวในราคา 260 บาทต่อตัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 816,400 บาท และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้โอนเงินที่ได้รับจากการขายคาร์บอนเครดิตไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งใน 4 จังหวัด

รอบที่ 2 พื้นที่ 22 จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติ เห็นชอบรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน 85,303 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ดำเนินการขายคาร์บอนเครดิตไปแล้วรวมเป็นเงิน ทั้งสิ้น 452,100 บาท

1.1 แผนการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนฯ ระหว่างปี 2565 - 2569

คาดว่าโครงการฯ จะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ราว 1.87 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า สูงกว่าเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศกำหนด สาขาการจัดการของเสีย (Nationally Determined Contributions NDC) ที่ 1.6 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

ครั้งที่	ระยะเวลารับรองปริมาณ ก๊าซเรือนกระจก	จำนวน คาร์บอน	จำนวน จังหวัด	จำนวนตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า
1	กรกฎาคม - กันยายน 2565 (รับรองแล้ว)	456,647	4	3,140
2	ตุลาคม 2565 - มีนาคม 2566 (รับรองแล้ว)	4,849,415	22	85,303
3	เมษายน 2566 - กันยายน 2566 (อยู่ระหว่างดำเนินการ)	14,486,752	76	275,000
4	ตุลาคม 2566 - มิถุนายน 2567	14,486,752	76	412,000
5	กรกฎาคม 2567 - มิถุนายน 2568	14,486,752	76	550,000
6	กรกฎาคม 2568 - มิถุนายน 2569	14,486,752	76	550,000
			รวม	1,875,443

1.2 แผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุ เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ดังนี้

1.2.1 การดำเนินการในระดับจังหวัด

ดำเนินการกำกับ ติดตาม การสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือน (ข้อมูลเดิม) (RE-X-RAY) และการนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. ในภาพรวมของจังหวัด โดยรับรองข้อมูลครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน และให้ท้องถิ่นจังหวัด ยืนยันข้อมูลและรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ภายในวันที่ 30 มกราคมของทุกปี พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการใช้งานถังขยะเปียก ลดโลกร้อน อย่างถูกต้อง ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต

1.2.2 การดำเนินการในระดับอำเภอ

ดำเนินการทบทวนที่มีปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกตามความเหมาะสมของพื้นที่ และลงพื้นที่สำรวจครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียกให้ครบทุกครัวเรือนในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในวันที่ 20 มกราคมของทุกปี พร้อมทั้ง กำกับ ติดตาม การสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือน (ข้อมูลเดิม) (RE-X-RAY) และการนำเข้าสู่ข้อมูลครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมของอำเภอ โดยให้ท้องถิ่นอำเภอยืนยันข้อมูลภายในวันที่ 30 มกราคมของทุกปี

1.2.3 การดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยสุทธิเป็นศูนย์ เป็นระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2567 – 2571) โดยอาศัยกรอบระยะเวลาตามแผนการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกรายงานครัวเรือนของ อปท. ที่ทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ก่อนวันที่ 30 ธันวาคมของทุกปี จากระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งทีมสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือน (ข้อมูลเดิม) (RE-X-RAY) โดยสำรวจครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ให้ครบทุกครัวเรือน ภายในวันที่ 20 มกราคมของทุกปี โดยทีมสำรวจฯ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย เช่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ออถ. อสม. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ลงพื้นที่ในอัตราส่วน 1 คน ต่อ 20 ครัวเรือน ทั้งนี้ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และนำผลการสำรวจฯ มาปรับปรุงและนำข้อมูลในระบบสารสนเทศฯ ให้เป็นปัจจุบัน ภายในวันที่ 25 มกราคมของทุกปี รวมถึงการจัดเก็บเอกสารการสำรวจในแต่ละเดือนให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน

1.2.4 การดำเนินการในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ส.อปท./อสม./ออถ. ลงพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. มาตรการส่งเสริมทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการมูลฝอยโดยดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เห็นว่าเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ 3R คือ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลไปขายเพื่อมีรายได้สู่ชุมชน และพัฒนาสู่การจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อเป็นสถานที่รวบรวมและรับซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนและนำรายได้ไปจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ จึงได้มีการดำเนินโครงการศึกษาจัดทำแผนงานและแนวทาง

ขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

การดำเนินงาน	เป้าหมายการขับเคลื่อน
ระยะที่ 1	1. มีการสำรวจขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน
	2. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นการดำเนินงานธนาคารขยะ
	3. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารธนาคารขยะ คณะกรรมการธนาคารขยะในระดับชุมชน/หมู่บ้าน
ระยะที่ 2	1. มีการประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ
	2. มีการจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับธนาคารขยะ
	3. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ
ระยะที่ 3	1. มีการเปิดรับสมาชิกธนาคารขยะ
	2. มีการประชุมทำความเข้าใจกับสมาชิกธนาคารขยะ

3. มาตรการการดำเนินงานตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กระทรวงมหาดไทยรณรงค์ให้ครัวเรือนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดปริมาณขยะ ใช้หลักการใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการลดขยะต้นทางของประชาชน

การใช้หลักการ 3 Rs หรือ 3 ช : Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) จะส่งผลถึงขั้นตอนการกำจัดขยะปลายทาง ช่วยให้การกำจัดขยะง่ายขึ้นและลดต้นทุนการกำจัดขยะลง ถ้าเราได้รณรงค์ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง โดยทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกัน ก็จะทำให้สถานการณ์ขยะของประเทศดีขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำป้ายกำหนดสีเพื่อแยกขยะใส่ถุงจำนวน 4 ประเภทสำหรับขยะจากครัวเรือน และตั้งถังขยะ 2 สี คือ สีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล และสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป ส่วนขยะในพื้นที่สาธารณะ แนวทางในการจัดเก็บและการกำจัดขยะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนในทุกครัวเรือนร่วมดำเนินการตามแผน ซึ่งมีขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 จังหวัด

3.1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงานกลุ่ม Clusters แต่ละพื้นที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกกลุ่ม Clusters และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

3.1.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงแผนฯ พิจารณากำหนดเวลา เป้าหมายและกิจกรรมในการคัดแยก และการเก็บขนขยะแยกประเภทของจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจภาพรวมของกิจกรรมการบริหารจัดการขยะและกรอบระยะเวลาดำเนินการ

3.1.3 เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน และร้านค้าในหมู่บ้าน

3.1.4 จังหวัดกำหนดและประกาศแผน เป้าหมายและกิจกรรม ในการคัดแยกขยะและการเก็บขนขยะแยกประเภท เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในจังหวัดถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกัน

3.1.5 จังหวัดจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพ Clusters ในทุกกลุ่ม Clusters เพื่อให้ได้ข้อสรุป ดังนี้

(1) ทบทวนและยืนยันการรวมกลุ่มพื้นที่ Clusters ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับสำหรับในพื้นที่เกาะเป้าหมายที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ให้จังหวัดกำหนดให้เป็น Clusters เฉพาะ

(2) ยืนยันจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters และจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่อยู่ในกลุ่ม Clusters ใด แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

3.1.6 จังหวัดจัดกิจกรรมเพื่อเริ่มต้นปฏิบัติการตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง”

3.1.7 จังหวัดจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละกลุ่ม Clusters หลังจากที่ได้ข้อสรุปการรวมกลุ่ม Clusters ตามข้อ 3.2.5 แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลา

3.1.8 จังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่ม Clusters โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายตามข้อ 3.1.1 เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และจัดให้มีการประชุมคณะทำงานกลุ่ม Clusters เพื่อพิจารณาให้ข้อสรุปการเลือกใช้นโยบายหรือวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยภายในทุกกลุ่ม Clusters ในจังหวัด โดยให้จังหวัดสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลา

3.1.9 เร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพ Clusters ส่งแผนดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยตามข้อ 3.2.8 ให้จังหวัด

3.1.10 ผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนดในแผน

3.2 อำเภอบาง

3.2.1 เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้นายอำเภोजัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกำนันทุกตำบล เพื่อชี้แจงแนวทางขั้นตอน วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมดำเนินการ

3.2.2 ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน ร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นต้น โดยให้อำเภอเริ่มต้น การรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ภายในกำหนดเวลาที่จังหวัดกำหนด

3.2.3 กำกับ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบาง ให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนฯ ของจังหวัด

3.2.4 ในวันประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอบางประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนมีถังขยะอินทรีย์ และให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ใช้หลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ในการบริหารจัดการขยะ

3.2.5 ให้นายอำเภอดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกัน กำหนดให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน มีจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนที่ปลอดภัย เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ ให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน นำขยะอันตรายชุมชนไปรวบรวมไว้ รอการเก็บขน

3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3.1 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ให้ดำเนินการจัดการขยะอันตรายชุมชนตามแนวทางที่กำหนดไว้แล้ว ตามหนังสือชักชวนแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี เช่น การเป็นเจ้าภาพในการรวบรวม และส่งกำจัดขยะอันตรายชุมชน

3.3.2 เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล

1) การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1.1) เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เก็บขน ให้ทราบแนวทาง ขั้นตอน วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนแนวทางในการคัดแยกขยะ

1.2) กำหนดแนวทางหรือวิธีการจัดทำสัญลักษณ์แยกประเภทขยะ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บขยะของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ เช่น การใช้ถุงขยะสีแยกประเภท หรือการใช้สติ๊กเกอร์สีแยกประเภท ติดที่ถุงขยะ หรือการใช้เชือกสีแยกประเภทมัดปากถุงขยะ หรือการติดเทปกาวสีแยกประเภทที่ถุงขยะ เป็นต้น และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ร่วมกัน

1.3) เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง” และหลักการ ๓ ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ภายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

1.4) จัดกิจกรรมเพื่อเริ่มต้นการปฏิบัติตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง”

1.5) จัดทำสัญลักษณ์กำหนดจุดรวบรวมขยะแยกประเภทในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การจัดทำป้าย ปักธง หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ เป็นต้น ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

1.6) จัดทำประกาศหลักเกณฑ์ วัน เวลาในการเก็บขน ระบบขนส่งขยะ วิธีการคัดแยก เส้นทางเก็บขน จุดรวบรวมขยะ รวมถึงการบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน และประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบรับรู้โดยทั่วกัน เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ การเคาะประตูบ้าน เป็นต้น

1.7) ให้จัดทำถังขยะแยกประเภท และนำไปวางตั้งไว้ในพื้นที่สาธารณะ อย่างน้อยจุดละ 2 ถัง ประกอบด้วย ถังขยะสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

1.8) รณรงค์และให้คำแนะนำให้ทุกครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีถังขยะอินทรีย์ ทุกครัวเรือน กรณีครัวเรือนไม่มีพื้นที่จัดทำถังขยะอินทรีย์ ให้เทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบล จัดให้มีจุดรวบรวมขยะอินทรีย์ ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

2) การสร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง”

2.1) จัดให้มีการอบรมผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้วิธีการคัดแยกขยะ วัสดุรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะอันตราย

2.2) จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่อง การบริหารจัดการขยะในครัวเรือนและการแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อให้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และให้นักเรียนนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครอง และนำไปปฏิบัติในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.3) ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบรมให้ความรู้แก่ผู้แทนครัวเรือนในเขตพื้นที่ ความรับผิดชอบ หรือร่วมกันเรื่องวัน เวลา และกำหนดเส้นทางการเก็บขน รวมถึงจัดรวบรวมขยะ การบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน เพื่อนำไปประกอบการจัดทำประกาศ

3.4 หมู่บ้าน/ชุมชน

3.4.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ทำการรณรงค์ให้ความรู้แก่ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้าใจหลักการบริหารจัดการขยะโดยใช้หลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)

3.4.2 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้มีจุดรวบรวม และคัดแยกขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน

3.4.3 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำถังขยะอินทรีย์รวมของหมู่บ้าน/ชุมชน และรณรงค์ให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน จัดทำถังขยะอินทรีย์ภายในบ้านเรือน ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

3.5 การติดตามผล

3.5.1 ระดับจังหวัด โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้า ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา อุปสรรค ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับอำเภอ

3.5.2 ระดับอำเภอ โดยปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย/ท้องถิ่นอำเภอ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา อุปสรรค ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. มาตรการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีแนวทางการจัดการ ดังนี้

4.1 การใช้หลักการ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

4.1.1 Reduce (ใช้น้อย)

การใช้น้อย คือ การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของ แทนการใช้ถุงพลาสติก การไม่รับถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้บันไดหรือกล่องข้าวใส่อาหารแทนการใช้โฟม การใช้แก้วส่วนตัวแทนการใช้แก้วครั้งเดียวทิ้ง การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

4.1.2 Reuse (ใช้ซ้ำ)

การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วและยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วไปบริจาค การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์จใหม่ได้ การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การซ่อมแซมอุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ไม่ทิ้งขยะ เป็นต้น

4.1.3 Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

การนำกลับมาใช้ใหม่ คือ การนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำกระป๋องอะลูมิเนียมมาหลอมเป็นชาเขียว นำกล่องเครื่องดื่ม UHT หรือถุงน้ำยาปรับผ้านุ่มมาแปรรูปเป็นกระเป๋า เป็นต้น

4.2 การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดมูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด ดังนี้

4.2.1 คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน และขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง หรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

4.2.2 คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว และขยะพิษ หรืออันตรายจากชุมชนบรรจุลงในถุงขยะสีส้มหรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

4.3 การจัดการขยะโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.)”

เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการวางแผนและเลือกวิธีการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งแต่การส่งเสริมสนับสนุนการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ การจัดตลาดนัดขยะ การเชิญชวนเอกชนเข้ามารับซื้อขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบอกเสียงในการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะอาดในวันสำคัญต่างๆ การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ สำหรับการจัดการกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่

4.4 มาตรการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 เห็นชอบ “มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ” ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562

โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งมีกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าว ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้

4.4.1 กิจกรรมมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

4.4.2 กิจกรรมรณรงค์ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

4.4.3 กิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

4.4.4 กิจกรรมทำความดีด้วยหัวใจ งดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์

4.4.5 กิจกรรมการจัดการขยะบุงสู่ทะเลในพื้นที่ 24 จังหวัดชายทะเล

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำของหัวหน้าส่วนราชการภาครัฐด้วย เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

5. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไปได้ มีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.1 การจัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภท อย่างน้อย 2 ประเภท ไว้ในสถานที่สาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น ๆ ได้แก่ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่เป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทของขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้

สำหรับในพื้นที่ของเอกชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณขยะมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่แห่งนั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ ปั้มน้ำมัน หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดน้ำ/ตลาดนัด/ถนนคนเดิน สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว และสถานพยาบาลของเอกชน ฯลฯ

5.2 กำหนดจุดหรือสถานที่รวบรวม “ขยะอันตรายจากชุมชน” โดยการจัดวางภาชนะรองรับขยะพิษหรือขยะอันตรายจากชุมชนไว้ในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นในหมู่บ้านหรือชุมชนแห่งนั้นอย่างน้อย 1 จุด

5.3 กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางในการเก็บขนขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชน และประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

5.4 จัดให้มีระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภทอย่างน้อยให้มีการเก็บขนขยะเปียก แยกออกจากขยะทั่วไป โดยให้มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยที่เพียงพอ และดำเนินการตามมาตรฐาน ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.5 จัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หากกระยะทางในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากหมู่บ้าน/ชุมชนห่างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย เพื่อเป็นสถานที่ตั้งกลางระหว่างแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และเป็นที่พักหรือรวบรวมขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อลดระยะทางการขนส่งขยะมูลฝอยก่อนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเกินกว่า 40 กิโลเมตร หากจำเป็นต้องขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดร่วมกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น และไม่มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยเพียงพอที่จะขนส่งไปยังสถานที่กำจัด ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยเพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยที่รอการขนส่งไปยังสถานที่กำจัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง โดยจะต้องพิจารณาตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) ระยะทางในการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม 40 - 50 กิโลเมตร โดยต้องพิจารณาความคุ้มค่าในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

2) การออกแบบและการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐาน หรือข้อกำหนดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือมาตรฐานอื่นที่ยอมรับได้

3) ความสามารถในการบริหารจัดการระดับท้องถิ่น และความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการ

5.6 ออกข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบัน กฎกระทรวง สุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 รวมทั้งอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขนและกำจัดขยะมูลฝอย ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559

6. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (ปลายทาง)

6.1. กำจัดขยะมูลฝอยตกค้าง (ขยะมูลฝอยเก่า)

ขยะมูลฝอยตกค้างจะต้องได้รับการกำจัดให้หมดไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

6.1.1 สำรวจ ประเมิน สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อปิดหรือจัดทำแผนงานฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

6.1.2 ปิด/หรือฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อจัดการขยะมูลฝอยเก่า โดยการรื้อถอนขยะมูลฝอยในพื้นที่บ่อขยะมูลฝอย และแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) เพื่อส่งไปเป็นวัตถุดิบให้แก่โรงงานเอกชน หรือส่งไปยังเตาเผาขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า (รูปแบบการดำเนินโครงการแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF) โดยถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 23 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับเอกชนที่ได้รับมอบหมาย นำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการใช้หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน ตามข้อ 22 และข้อตกลงในหมวด 3 ซึ่งกำหนดให้จัดทำข้อเสนอโครงการเสนอต่อคณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน ความคุ้มค่า และประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

6.1.3 ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย โดยให้ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ สถานที่กำจัดขยะที่มีการเทกองขยะมูลฝอยแบบเปิด (Open Dump) และสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบควบคุม (Controlled Dump) หรือฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfills) หรือให้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ข้อ 12 และหมวด 3 เป็นต้นไป

6.1.4 ติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำชะขยะมูลฝอยบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

6.1.5 การจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่

6.2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นควรได้รับการจัดการและกำจัดให้หมดทุกวัน ไม่ควรมีขยะตกค้างหรือขยะสะสม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน คือ การจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยหรือแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน ทั้งนี้ การส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เริ่มต้นต้องมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย และนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ส่วนที่เหลือจึงจะนำไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะทำให้ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยลดลง และยังลดต้นทุนการกำจัดอีกด้วย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ดังนี้

6.2.1 จัดให้มีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters)

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดรายงานการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน 253 กลุ่ม (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ ได้แบ่ง Clusters ออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1) กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วมากกว่า 500 ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 18 แห่ง

2) กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (M) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกัน ตั้งแต่ 300 - 500 ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 34 แห่ง

3) กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (S) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมกันแล้วน้อยกว่า 300 ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 201 แห่ง

6.2.2 การเลือกใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยตามประเภทขยะมูลฝอย กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ
- การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน
- การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิงหรือพลังงาน
- วิธีการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำตามที่เห็นสมควร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการนำขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดในสถานที่ที่มีวิธีการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 เป็นต้นไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อจัดให้มีการให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 13 วรรคสอง ที่ได้กำหนดให้ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

7. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ)

การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และปริมาณขยะมูลฝอยที่ท้องถิ่นจัดเก็บและนำไปกำจัด เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 และนำมาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2559 เช่น ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้เพื่อนำไปกำจัด องค์ประกอบขยะที่จัดเก็บได้ในพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกด้าน และพิจารณาความครอบคลุมพื้นที่ การให้บริการการเก็บขนว่าครอบคลุมทุกพื้นที่หรือไม่ หากไม่ครอบคลุม ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบริการที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (มฟ.2) ผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งในปี พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลขยะมูลฝอย รวมถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เข้าในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการเก็บรวบรวมผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ขยะที่จัดเก็บได้จากครัวเรือน สถานที่กำจัดขยะ หน่วยงานที่รับจ้างเก็บ ขน หรือรับกำจัดขยะ เป็นต้น นำมาประมวลผลข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต่อไป

8. มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทำให้การจัดการมูลฝอยติดเชื้อได้รับความสำคัญและถูกกำหนดเป็นมาตรการอย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่าจะมีการผ่อนคลายมากขึ้น แต่แนวทางการจัดการมูลฝอยติดเชื้อก็ยังคงมีความสำคัญสำหรับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโรคติดเชื้ออื่นๆ จึงให้นำมาปรับใช้กับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชนตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

8.1 มาตรการต้นทาง รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า ชุดตรวจ Antigen Test Kit ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือสารคัดหลั่ง จากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) โดยแยกใส่ถุงต่างหาก จากถุงขยะประเภทอื่น ปิดปากถุงให้แน่น ทำสัญลักษณ์ที่ถุงขยะ หรือใส่ถุงใส และนำไปทิ้งในถังขยะสีแดง ซึ่งจัดให้เป็นถังขยะติดเชื้อ หรือนำไปทิ้งไว้ในจุดรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นการเฉพาะเพื่อรอการเก็บขน และต้องล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ทันที

8.2 มาตรการกลางทาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีถังขยะสีแดงไว้ในที่สาธารณะหรือสถานที่รวบรวมขยะ เพื่อเป็นจุดทิ้งมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นการเฉพาะ และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ได้แก่ ถุงมือ หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้าและเครื่องแต่งกายที่รัดกุม เป็นต้น ให้กับผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อสวมใส่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ต่าง ๆ และเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในขณะที่ปฏิบัติงานเมื่อปฏิบัติงานเสร็จ รวมทั้ง ฉีดล้างรถบรรทุกเก็บขนขยะมูลฝอยเป็นประจำทุกวัน

8.3 มาตรการปลายทาง ให้การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 โดยอาจจ้างเหมาเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือหน่วยงานรัฐหากยังไม่มีความพร้อมในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ อาจดำเนินการโดยเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อในชุมชนมาพักรวมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อรอการนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ รายละเอียดการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ข้างต้น ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมอนามัย และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามความเหมาะสมกับพื้นที่ด้วย

9. มาตรการการจัดการขยะพลาสติก

9.1 Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 (Thailand's Roadmap on Plastic Waste Management 2018 - 2030) เป็นการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2561 เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ และเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ในคราวประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน 3R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 4 - 6 มีนาคม 2562 และเป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

9.1.1 Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช่วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้
 - เลิกใช้ภายในปี 2562 จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ 1) พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) 2) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ่ (Oxo) และ 3) ไมโครบีด (Microbead)
 - เลิกใช้ภายในปี 2565 จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ 1) ถ้วยพลาสติกหุ้มขนาดความหนาน้อยกว่า 36 ไมครอน 2) กล่องโฟมบรรจุอาหาร 3) แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และ 4) หลอดพลาสติก
- (2) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์เข้าสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ร้อยละ 100 ภายในปี 2570

9.1.2 หน่วยงานดำเนินการ

- (1) หน่วยงานกลาง ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก
- (2) หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานในการจัดการขยะพลาสติกในระดับจังหวัด และรวบรวมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดมายังหน่วยงานกลาง

9.2 แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

9.2.1 กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี BOI และสภาอุตสาหกรรม (FTI-PPP) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมให้เกิดธุรกิจ Up cycling ทั้งในระดับบริษัทขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม เช่น ทำเสื้อจากขยะขวด PET

(2) ถนอมพลาสติกตัวอย่างในพื้นที่ของภาคเอกชนและขยายผลสู่การเป็นมาตรฐานถนนพลาสติกสำหรับประเทศไทยเพื่อนำไปเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกในพื้นที่อื่นต่อไป

(3) ทำไม้เทียมหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการก่อสร้างจากขยะพลาสติกเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว

(4) การศึกษา ค้นคว้า และจัดหาเทคโนโลยีในการจัดการใช้ประโยชน์ขยะพลาสติกอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืน

(5) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติกอื่น ๆ ได้แก่ ถนอม ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

9.2.2 กระทรวงมหาดไทยร่วมกับหน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) การลด เลิกใช้ พลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถนำกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

(2) โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อลด เลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(3) การรณรงค์แจกหลอดพลาสติกและพลาสติกใช้ครั้งเดียว อื่น ๆ ในสถานที่บริการ โดยให้แจกในกรณีที่มีการร้องขอ ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(4) การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการทรัพยากรด้วยการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง

(5) การสนับสนุนการนำขยะพลาสติกเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

(6) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(7) การส่งเสริมให้ร้านรับซื้อของเก่ามีการจัดการสภาพร้านที่ดี

(8) การพัฒนาระบบรวบรวมขยะพลาสติกในพื้นที่ของรัฐหรือเอกชนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ รวมทั้งส่งเสริมระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ (Deposit Refund)

9.2.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการคัดแยก/รวบรวมขยะภายใต้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(2) ส่งเสริมให้เกิดหน่วยคัดแยกขยะรีไซเคิลออกจากขยะอินทรีย์ในระดับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะพลาสติกและขยะรีไซเคิลอื่น ๆ

(3) การวางระบบและโครงสร้างพื้นฐานในการคัดแยกและจัดการขยะแบบครบวงจรในทุกพื้นที่

9.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำขยะพลาสติกมาผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF)

9.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสภาอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการจัดทำโมเดลโครงการนำร่องการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดระยอง

10. มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 - 2565) ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564 เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างบูรณาการ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการภายหลังการบริโภค เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทะเล ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน ส่งเสริมรณรงค์ประชาสัมพันธ์การจัดการขยะพลาสติก และการพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติก (Business Model) ทั้งในระดับพื้นที่ และในระดับองค์กร เนื่องจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 - 2565) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2565 กรมควบคุมมลพิษจึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะพลาสติกร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความต่อเนื่อง และยกระดับการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา นโยบายและแผนของประเทศ พันธกรณีระหว่างประเทศและกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565 ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศดังกล่าว โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด มีสาระสำคัญ ดังนี้

10.1 มาตรการ

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ใช้หลักการจัดการขยะพลาสติกตลอดวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค การจัดการขยะพลาสติกภายหลังการบริโภค และการจัดการขยะพลาสติกในทะเล ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้

10.1.1 มาตรการที่ 1 การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) จัดกลุ่มและกำหนดประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกโดยพิจารณาจากปริมาณการรวบรวม (Collection) นำกลับมาใช้ประโยชน์ และศักยภาพในการนำกลับมารีไซเคิล (Recyclability Rate)

1.1) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณการใช้งานมาก ความต้องการของตลาดรีไซเคิลและราคาขายสูง ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดการคัดแยก รวบรวมเพื่อนำกลับไปรีไซเคิล ควรกำหนดข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) อาทิ

1.1.1) ขวดเครื่องดื่ม PET

1.1.2) ขวด HDPE เช่น ขวดน้ำยาปรับผ้านุ่ม ขวดแชมพู

1.1.3) แก้วเครื่องดื่ม เช่น แก้วกาแฟ

1.2) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลงเป็นพลังงาน เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่พบในสถานที่กำจัดขยะหรือในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก มีข้อจำกัดในการรีไซเคิล/จัดการยาก และระบบในการเก็บรวบรวม มีการปนเปื้อนอาหาร ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพการนำกลับมารีไซเคิล ดังนี้

1.2.1) จัดระบบการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียวเพื่อรวบรวมนำกลับมารีไซเคิล อาทิ ถูหุ้มหัว ถูข้อปิ้ง ฟิล์มหุ้มสินค้าแพคเกจจิ้งน้ำ ฟิล์มหุ้มแพคเกจจิ้ง UHT ของโปรเซสส์พลาสติก พลาสติกกันกระแทก ถูชิปล๊อค/ซองยา ถูขนมปัง ถูน้ำตาลทราย ถูน้ำแข็ง ถูผักผลไม้

1.2.2) เปลี่ยนการผลิตผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาดรีไซเคิลและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า อาทิ

1) แก้วพร้อมฝาแก้วหรือฟิล์มพลาสติกปิดแก้วต้องเป็นพลาสติก

ชนิดเดียวกัน

2) ขวดนมเปรี้ยวเปลี่ยนเป็นพลาสติกประเภทรีไซเคิลได้

3) ถูพลาสติกต้องเป็นแบบหนา เพื่อนำกลับไปรีไซเคิล

4) กล่อง หรือภาชนะใส่อาหาร ไม่ควรผลิตจากพลาสติกที่หลากหลายชนิด

ควรเปลี่ยนเป็นพลาสติกชนิดเดียว (PP) ตามความต้องการของตลาดรีไซเคิล

5) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เช่น ขนาดหรือให้มีขนาดหรือรูปทรงเดียวกันเพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวม (Collection)

6) ถูหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติกหลายชนิด เช่น มีส่วนประกอบของอะลูมิเนียม พลาสติกเมทัลโลไลท์ พลาสติกหลายชั้น/หลายชนิด (Multi-layer/Multi-material) ควรเป็นพลาสติกชนิดเดียวกันหรือลดองค์ประกอบวัสดุเพื่อสะดวกต่อการรีไซเคิล

7) ถูน้ำยาชนิดเดิมเปลี่ยนเป็นขวด

8) ถูย่น้ำดื่มยกเลิกการผลิต หรือเปลี่ยนเป็นขวด

9) ลดและยกเลิกการผลิตโพนบรรจุอาหาร เนื่องจากไม่สามารถ

นำกลับมารีไซเคิลได้

10) ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้หลอดพลาสติกเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

1.2.3) นำไปผลิตเป็นพลังงานหรือใช้ประโยชน์ด้านอื่น อาทิ ถูร้อน- เย็น ซ้อน ส้อม มีด ที่บรรจุหรือสัมผัสอาหาร และพลาสติกประเภทอื่นๆ

1.3) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหารและไม่คุ้มค่าในการจัดระบบเพื่อการนำกลับมารีไซเคิล ต้องติดฉลากมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก. 17088 - 2562) หรือมาตรฐานที่เทียบเท่า ควรนำไปใช้ประโยชน์เพื่อ การหมักทำปุ๋ย (Composting) อาทิ กระดาษเคลือบพลาสติกสลายตัวได้เองทางชีวภาพ ฟิล์มหุ้มอาหาร ถูมือตัดอาหาร ถูใส่ขยะเศษอาหาร ถูพลาสติกสำหรับเพาะชำ ฟิล์มคลุมหน้าดิน

2) กำหนดให้มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติก และยกระดับให้เป็นมาตรฐาน เชิงบังคับ ดังนี้

2.1) หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ (Guideline) สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (Eco Design) และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เริ่มจากกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate)

2.2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เม็ดพลาสติกรีไซเคิลไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

2.3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) กำหนด ให้เป็นมาตรฐานบังคับ

2.4) มาตรฐานพลาสติกที่สัมผัสอาหาร โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มที่เป็นพลาสติก แบบใช้ครั้งเดียว (Single-use Plastics)

3) กำหนดสัญลักษณ์ให้กับประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าสู่ระบบรีไซเคิล หรือต้องนำไปจัดการหรือกำจัด เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกและสร้างการเรียนรู้ของประชาชน

4) จัดทำระบบและกำหนดหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

5) สนับสนุนผู้ผลิตให้ผลิตภัณฑ์พลาสติกตามการจัดกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และผู้ผลิตสินค้าอุปโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) โดยสนับสนุนแรงจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ผลิตที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด การให้สิทธิประโยชน์ของ BOI การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ

6) สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพแบบครบวงจร เพื่อลดต้นทุน ทำให้เพิ่มจำนวนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์

7) สนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) และมีจุดเติมผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ใช้ซ้ำ (Refill Station) อย่างกว้างขวาง อาทิ ในร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ร้านตู้ซักผ้าหยอดเหรียญ ร้านค้าปลีก อาคารชุด หอพักและอะพาร์ตเมนต์

8) การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมจุดเติมผลิตภัณฑ์ (Refill Station) เพื่อขยายรายการผลิตภัณฑ์ให้กว้างขวางและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและคุ้มค่าในการลงทุนของภาคเอกชน

9) นำหลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) มาใช้ในการจัดการบรรจุภัณฑ์พลาสติก โดยนำร่องกับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ เนื่องจากพบในสถานที่กำจัดขยะจำนวนมาก ก่อปัญหาขยะในทะเล หรือมีข้อจำกัดในการนำกลับไปรีไซเคิล ทำให้ภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม เก็บขนและกำจัด อาทิ กล่องโฟมบรรจุอาหาร กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหาร ถุงหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติกหลายชนิด บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียว

10) ศึกษาวิจัยในหัวข้อที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการขยะพลาสติก ได้แก่

10.1) การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เอื้อต่อการนำกลับมาใช้ในรูปแบบของหลักการคงคุณค่าของวัสดุ (Value Hill) ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อรักษาวัสดุให้สามารถใช้งานได้ยาวนานที่สุด

10.2) การพัฒนาแนวทางการลดพลาสติก เพื่อตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change)

10.3) การศึกษาการประเมินปริมาณและศักยภาพในการรีไซเคิล (Recyclability Rate)

10.4) พัฒนานวัตกรรมจัดการหรือนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้ทรัพยากร การเพิ่มความสามารถในการรีไซเคิล (Recyclability Rate) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก รวมถึงการป้องกัน และลดไมโครพลาสติก

11) พัฒนากฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ (รวมบรรจุภัณฑ์พลาสติก) ตั้งแต่ต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การจำหน่าย/การใช้) และปลายทาง (ภายหลังการบริโภค)

12) จัดทำฐานข้อมูลพลาสติก (Database of Plastics) และฐานข้อมูลการรีไซเคิลของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและรายงานข้อมูลต่อสาธารณะ

10.1.2 มาตรการที่ 2 การลดขยะพลาสติกในขั้นตอนการบริโภค

1) ดำเนินการต่อเนื่องและขยายผลให้ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และร้านสะดวกซื้อ ทั้ง Brand owner ขนาดใหญ่และในพื้นที่ท้องถิ่น (Local Brand) สนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

1.1) งดแจกถุงพลาสติกหูหิ้วชนิดใช้ครั้งเดียว ถุงที่มีการเติมสารออกโซ่
ถุงสปีนบอนด์

1.2) ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มากเกินไป

1.3) ให้พื้นที่การขายกับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco design)
ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก

1.4) สนับสนุนการใช้หลักการมัดจำภาชนะที่ใช้ซ้ำได้ และจุดตั้ง Refill
Station

2) ผนึก สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่
ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ศูนย์อาหาร ร้านอาหาร Fast Food โรงแรม และกิจการบริการส่งอาหาร
(Food Delivery) สนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

2.1) กรณีรับประทานอาหาร ณ สถานที่ ควรใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้
ไม่ใช่พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เช่น จาน ชาม ช้อน ส้อม แก้ว ควรเป็นภาชนะคงทนสามารถนำมาล้าง
ทำความสะอาดใช้ซ้ำได้ รวมทั้ง ควรให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้น้ำดื่มในขวดพลาสติก

2.2) ใช้วิธีการบรรจุอาหารแบบช็อกกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุ
ภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวให้น้อยที่สุด

3) ผนึก สร้างความร่วมมือกับตลาดสดของส่วนราชการและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและ ขยายผลไปยังตลาดเอกชน รวมถึงร้านค้าในตลาด สนับสนุนการลดขยะพลาสติก

3.1) รณรงค์ลูกค้าใช้ถุงใหญ่ใบเดียวจ่ายตลาด หรือใช้ตะกร้า ถุงผ้า อุปกรณ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ

3.2) ลดการให้ถุงพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียว โดยใส่สินค้ารวมในถุงใหญ่ ตะกร้า ถุงผ้า อุปกรณ์ที่ลูกค้านำมา

3.3) ร้านอาหารในตลาดใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น จาน ชาม ช้อนส้อม แก้วที่ล้างทำความสะอาด ให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้น้ำดื่มในขวดพลาสติก กรณีรับประทาน อาหาร ณ สถานที่

3.4) ใช้วิธีบรรจุอาหารแบบซื้อกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ ครั้งเดียวที่น้อยที่สุด

4) ขอความร่วมมือให้ประชาชนสนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย
4.1) ลดการใช้และปฏิเสธการรับผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้
เท่าที่จำเป็น

4.2) ใช้ภาชนะที่ล้างทำความสะอาดได้ ปิ่นโต แก้วใช้ซ้ำ

4.3) ใช้อุปกรณ์ใส่ของแทนการใช้ถุงพลาสติก เช่น ถุงผ้า ตะกร้า อุปกรณ์อื่น

4.4) สนับสนุนและใช้บริการร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และงด
การให้ผลิตภัณฑ์พลาสติก

4.5) สนับสนุนการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้บริการ
Refill station

4.6) ทิ้งภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์พลาสติกให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

5) ยกระดับให้หน่วยงานภาครัฐและร้านค้าในสถานที่ราชการเป็นต้นแบบการลด
พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำ และรีไซเคิลง่าย ใช้เท่าที่จำเป็น คัดแยกเพื่อนำพลาสติก
กลับมาใช้ประโยชน์ และการทิ้งอย่างถูกต้อง

6) รณรงค์และสร้างแคมเปญ (Campaign) ระดับประเทศเพื่อสื่อสารต่อ
สาธารณะภายใต้แนวทาง “งดการให้-ปฏิเสธการรับ ลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียว” และสื่อสารให้ผู้จำหน่าย
ร้านค้า และประชาชนรับรู้และเข้าใจการจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกและการทิ้งเมื่อใช้งานแล้วได้ด้วย
ตาเปล่าอย่างถูกต้อง

7) สมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำผลักดันองค์กร สำนักงาน
สถานประกอบการ ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และลดการให้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

8) เพิ่มเติมรายการผลิตภัณฑ์ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green
Procurement) ที่ผลิตได้ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดภายใต้แผนปฏิบัติการนี้ รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ได้
Circular Mark

10.1.3 มาตรการที่ 3 การลดขยะพลาสติกหลังการบริโภค

1) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นคัดแยกขยะจากบ้านเรือน อาคาร สำนักงาน
ตามรูปแบบใหม่ที่สอดคล้อง กับวิธีการกำจัดที่ปลายทาง

2) สร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติก
ที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล และต้องทิ้งเพื่อนำไปกำจัด โดยเฉพาะพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ
(Compostable Plastics) ดังนี้

2.1) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล โดยต้องคัดแยกออกจากขยะทั่วไปและขยะอินทรีย์และนำเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

2.2) กลุ่มผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียวที่ต้องสร้างระบบคัดแยกเพื่อนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล

2.3) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทที่นำไปผลิตเป็นพลังงาน (Waste to Energy: WTE)

2.4) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) ต้องคัดแยกออกจากขยะทั่วไป โดยที่รวมทั้งขยะอินทรีย์ และนำเข้าสู่ระบบหมักทำปุ๋ย (Composting System) ทั้งในครัวเรือน ในชุมชนและสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) สนับสนุนให้มีการสร้างโรงหมักปุ๋ย (Composting Plant) ในสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงหมักปุ๋ยเชิงอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชน เพื่อรองรับการจัดการพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable plastics) พร้อมกับการจัดการขยะอินทรีย์

4) การเพิ่มศักยภาพระบบการเก็บรวบรวมขยะพลาสติก เพื่อสนับสนุนให้มีการใช้เศษพลาสติกภายในประเทศ

4.1) กำหนดมาตรฐานและคุณลักษณะพิเศษของพลาสติกที่ตรงตามความต้องการของโรงงานรีไซเคิล และสร้างมาตรฐานราคากลางสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลงเป็นพลังงาน

4.2) พัฒนาศักยภาพให้กับรถเร่ ซาเล้ง ร้านรับซื้อของเก่า คนเก็บขยะเพื่อยกระดับคุณภาพ การคัดแยกและการรวบรวมขยะพลาสติกในประเทศ เพื่อให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณ ที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบในภาคธุรกิจรีไซเคิล

4.3) ระบบเชื่อมโยงการรับขยะพลาสติกที่ไม่มีราคาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรวบรวมไปสู่โรงงานรีไซเคิล

4.4) พัฒนารัฐกิจรีไซเคิลชุมชนและสร้างศูนย์อุตสาหกรรมรีไซเคิลหรือ Recycle Hub และขยายผลไปสู่ระดับภาค เพื่อแก้ไขปัญหาระบบการขนส่ง (Logistics System) เพื่อนำขยะพลาสติกกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

4.5) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/มหาวิทยาลัย ในการส่งเสริมให้เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ร่วมคิดค้นนวัตกรรมในการจัดการขยะพลาสติก เช่น เครื่องบด เครื่องตัด เพื่อให้สะดวกต่อการขนส่งและการนำไปใช้ประโยชน์

5) ส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมพลาสติกรีไซเคิลและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกรีไซเคิล และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมรีไซเคิล อาทิ การรีไซเคิลพลาสติกเชิงเคมี (Chemical Recycling) เพื่อให้ได้วัตถุดิบรีไซเคิลที่มีคุณภาพหรือไม่ต้องใช้พลังงานความร้อนจากเชื้อเพลิงในการหลอมหรือเผาเศษพลาสติก เพื่อลดการใช้พลังงานและลดการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศ

6) รณรงค์ สร้างแคมเปญ (Campaign) และสนับสนุนการขยายผลโครงการและจุดรวบรวมที่มีการเก็บพลาสติกเพื่อนำกลับมารีไซเคิล อาทิ โครงการรณรงค์ โครงการมีวิเศษ X วัน โครงการเปลี่ยนพลาสติกเป็นบุญ (เมื่อคุณหมุนเวียน) โมเดลสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนในการเก็บรวบรวมพลาสติกนำกลับมาสู่ระบบรีไซเคิล เพื่อสร้างมูลค่า

7) พัฒนา Digital Platform ให้เป็นตลาดกลาง (Recycle Market Place) สร้างช่องทางผู้ซื้อพบผู้ขาย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ร้านรับซื้อของเก่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงงานรีไซเคิล เพื่อรวบรวม ให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบ ในภาคธุรกิจรีไซเคิล

8) พัฒนาธุรกิจการผลิตและตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกต่อยอด (Upcycling) เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment: PPE)

10.3 หน่วยงานขับเคลื่อน

10.3.1 หน่วยงานส่วนกลาง คือ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

10.3.2 หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

10.4 แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

10.4.1 ภาครัฐส่วนกลาง ประกาศแนวนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ให้ชัดเจน

10.4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแนวนโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของร่าง แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการขยะ พลาสติกในท้องถิ่น ออกข้อกำหนดและเทศบัญญัติเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานจัดการขยะพลาสติก และรณรงค์ ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติก ให้กับผู้บริโภค ประชาชน ชุมชน ด้วยหลักการ 3R รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

10.4.3 ภาคประชาชน ร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และ นำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลักการ 3R และเป็นเครือข่ายในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กิจกรรมในระดับครัวเรือนและขยายผลในชุมชน

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
<p>1.1 ทุกครัวเรือน เข้าร่วม เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” (อถล.)</p>	<p>(1) อปท. รับสมัคร “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)” และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นของตนเอง</p> <p>(2) อปท. มีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึก ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เข้าร่วม เช่น</p> <p>(2.1) จัดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน เริ่มตั้งแต่การลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และการรวบรวมขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเก็บขนของ อปท.</p> <p>(2.2) การจัดกิจกรรมการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น นัดเวลาเก็บขนขยะมูลฝอย เก็บกวาดขยะมูลฝอย เป็นต้น</p> <p>(2.3) สอดส่องดูแล เฝ้าระวัง และรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่</p> <p>(2.4) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ เช่น กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน เป็นต้น</p>	<p>- จังหวัด</p> <p>- อ่างเภอ</p> <p>- อปท.</p>	<p>- ภาคเอกชน</p> <p>- ภาคประชาชน</p> <p>- สถอ.</p>

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(2.5) เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ภาครัฐราชการ ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน		
1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	(1) ส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมสำหรับ ออถล. เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เช่น การรักษาความสะอาด การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน การกำจัดผักตบชวา การปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์พันธุกรรมพืช การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น โดยใช้แนวทางตามปฏิทินการทำงานเป็นรายไตรมาส	- อปท.	- ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - สจจ. - สจอ. - อำเภอ - จังหวัด - หมู่บ้าน/ชุมชน
1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	(1) มีการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะในหน่วยงาน หมู่บ้าน ชุมชน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำหรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น การทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (ขยะเป็นปุ๋ย) กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น (2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะ	- อปท. - หมู่บ้าน/ชุมชน	- สจ. - สจจ. - ทสจ. - อำเภอ - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	<p>ประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือสถานประกอบการ เป็นต้น</p> <p>(3) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้หมู่บ้าน/ชุมชนให้มีกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือจัดการกับขยะชุมชน เช่น ซาเล้ง หรือ โรงงานรีไซเคิลขยะ เป็นต้น</p>		
<p>1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำธนาคารขยะ</p>	<p>การขับเคลื่อนในระดับจังหวัด</p> <p>คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยระดับจังหวัดส่งเสริมและสนับสนุนให้ อปท. มีธนาคารขยะ อย่างน้อย อปท. ละ 1 แห่ง ดังนี้</p> <p>(1) จัดประชุมซักซ้อมแนวทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ของ อปท. (ในระดับจังหวัด) ให้สอดคล้องกับคู่มือแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ท้องถิ่นจังหวัด ให้คำแนะนำและสนับสนุนให้ อปท. ทุกแห่งจัดตั้งธนาคารขยะ ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับจากวันที่มีนโยบาย (Kick-Off) 1 มกราคม 2567</p> <p>(2) จัดทำพื้นที่ต้นแบบ (พี่เลี้ยง) ของธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) และขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัด โดยสนับสนุนให้ อปท. จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารขยะของ อปท. เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานคณะทำงานธนาคารขยะประจำชุมชน/หมู่บ้าน</p>	<p>- สถจ.</p>	<p>- สถจ. - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - หมู่บ้าน/ชุมชน</p>

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	<p>(3) สนับสนุนผลักดันให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ทุกครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะของชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมทั้งรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในจังหวัดทราบถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะรีไซเคิล สร้างองค์ความรู้ในการดำเนินโครงการธนาคารขยะ ผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการธนาคารขยะ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>(4) ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ของ อปท. ตามคู่มือแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด พร้อมทั้งติดตามและรายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุกเดือน</p> <p>(4) การจัดเตรียมสถานที่ อาจใช้ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานที่ตั้งธนาคารขยะ เนื่องจากเป็นหน่วยงานศูนย์กลางของชุมชน คอยดูแลและบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน และคนในชุมชนให้ความเชื่อถือถึงศักยภาพของ อปท. และมีเนื้อที่เพียงพอ</p>		
	<p>การขับเคลื่อนในระดับอำเภอ</p> <p>(1) ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในระดับอำเภอ จัดประชุมซักซ้อมแนวทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ในระดับอำเภอ โดยให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอให้คำแนะนำ สนับสนุน และร่วมดำเนินการให้ อปท. ทุกแห่งมีธนาคารขยะของชุมชน/หมู่บ้าน</p> <p>(2) ใช้กลไกคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยระดับ</p>	<p>- สดจ.</p> <p>- สดอ.</p>	<p>- สด.</p> <p>- อปท.</p> <p>- ภาคเอกชน</p> <p>- ภาคประชาชน</p> <p>- หมู่บ้าน/ชุมชน</p>

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	<p>อำเภอ สนับสนุนและผลักดันการดำเนินงานโดยใช้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ผู้บริหาร อปท. กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ฯลฯ ร่วมกันประสานงานและขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ในระดับชุมชน/หมู่บ้าน ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานคณะกรรมการธนาคารขยะประจำชุมชน/หมู่บ้าน ในการจัดทำข้อบังคับธนาคารขยะ ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานธนาคารขยะและการเปิดรับสมาชิก เป็นต้น</p> <p>(3) ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย รวบรวมปัญหา อุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการขับเคลื่อนนโยบายฯ ให้จังหวัดทราบ</p>		
	<p>การขับเคลื่อนในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(1) การเตรียมความพร้อมสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน การจัดการขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การรีไซเคิลขยะ ในระดับครัวเรือน ผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิลในพื้นที่ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูล ประชุมรับฟังความคิดเห็นการดำเนินงานธนาคารขยะในชุมชน/หมู่บ้าน และจัดทำธรรมนูญชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบลเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือน</p> <p>(2) การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน ในระดับต่างๆ</p> <p>(3) การจัดทำระเบียบของธนาคารขยะ คณะกรรมการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน มีหน้าที่ในจัดทำระเบียบและข้อกำหนดของธนาคารขยะ โดยมี อปท. สนับสนุนและเป็นที่</p>	<p>- อปท.</p>	<p>- สถ. - สถจ. - สถอ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - หมู่บ้าน/ชุมชน</p>

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	<p>ปรึกษาในการดำเนินการออกระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และการดำเนินงานของท้องถิ่น</p> <p>(4) การเปิดรับสมาชิกธนาคารชยะ</p> <p>(5) รายงานผลการดำเนินงานของธนาคารชยะให้จังหวัดทราบเป็นประจำทุกเดือน</p>		
<p>1.5 จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถึงชยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>(1) การดำเนินการในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังชยะเปียกฯ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ กำหนดเป้าหมายให้ครบถ้วนร้อยละ 100 พร้อมทั้ง กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และ รายงานผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ในการประชุมกรมการจังหวัดทุกเดือน และประเมินความพร้อมในการทวนสอบของข้อมูลโครงการ</p> <p>(2) การดำเนินการในระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังชยะเปียกฯ และแต่งตั้งทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอ ในพื้นที่ตำบล ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานตามโครงการฯ ของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการสุ่มตรวจสอบครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังชยะเปียกลดโลกร้อนทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>(3) การดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>- จังหวัด</p> <p>- อำเภอ</p> <p>- อปท.</p>	<p>- สถ.</p> <p>- สถจ.</p> <p>- สถอ.</p> <p>- ภาคเอกชน</p> <p>- ภาคประชาชน</p> <p>- หมู่บ้าน/ชุมชน</p>

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถึงขยะเปียกฯ ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำถึงขยะเปียก โดยดำเนินการเชิงรุกและใช้กลยุทธ์ “เคาะประตูบ้าน (Knock Door Marketing)” ไปยังทุกครัวเรือน ชักชวน/ทำความเข้าใจกับครัวเรือนในพื้นที่		
1.6 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)	มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) ตามนโยบายของรัฐบาลอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี ทั้งในหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และเทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด	- จังหวัด - สถจ.	- สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - อปท.
1.7 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- สถจ. - อปท. - หน่วยงานราชการระดับจังหวัด - หน่วยงานราชการระดับอำเภอ	- ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	มีการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์	- สถจ. - อปท.	- สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - สถจ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง			
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	(1) สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	- อปท. - ทสจ.	- สจจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกแห่ง	- อปท. - ทสจ.	- สจจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(3) จัดหายานพาหนะขนขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	- อปท.	- สจจ. - สจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(4) ตรวจสอบและป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนขยะมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(5) การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนขยะ	- อปท.	- สจจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท	(1) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขนโดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน มีการเก็บขนแบบแยกประเภท ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ข้อ 9	- อปท.	- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อแจ้งให้ประชาชนใน อปท. ทราบโดยทั่วกัน	- อปท.	- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(3) จัดเตรียมยานพาหนะ และเส้นทางรถเก็บขยะให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขยะแยกประเภท	- อปท.	- สถจ. - ทสจ.
2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด	(1) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 แห่ง	- อปท.	- สถ. - สถจ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำไปกำจัดต่อไป	- อปท.	- สถ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชนประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้งหรือกำจัดขยะอันตรายชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน	- อปท.	- สถ. - อบจ.
	(4) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขยะอันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขนพร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ	- อปท.	- สถ. - สถจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน - อบจ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
2.4 ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	(1) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขนกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	- อปท. - รพ.สต. - รพ.	- สธ. - สสจ. - สสอ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด	- อปท. - รพ.สต	- สธ. , สสจ. - สสจ. - สสอ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง			
3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	(1) อปท. จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาถังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก เต้าเผาไร้ควัน การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น	- อปท. - หมู่บ้าน/ชุมชน	
	(2) อปท. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่าขยะรีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำสารบำรุงดิน น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น	- อปท.	- จังหวัด - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(3) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อปท. และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถานบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ 3 Rs หรือ 3 ช. ให้แก่เด็กนักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียน สถานศึกษา วัด หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการ จัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ	- สถานศึกษาในสังกัด อปท. ทุกแห่ง - อปท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(4) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน (ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด) ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และรถรงคีให้ใช้ถุงผ้า	- สธ.	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน - หน่วยงานราชการระดับจังหวัด
	(5) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน	- อปท.	- ปค. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(6) อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อหรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	- อปท.	- ปค. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติก และโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน	- อปท.	- จังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมจังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(8) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	- อปท.	- จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(9) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล - ชีวภาพ (MBT) การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน และเตาเผา ขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย	- อปท.	- สดจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน - จังหวัด - อำเภอ
	(10) รวบรวมตัวเลขปริมาณขยะที่ อปท. เก็บขนไปกำจัดที่ระบบกำจัด หรือประสานขอตัวเลขปริมาณที่บ่อหรือระบบกำจัดของเอกชนที่ อปท. จ้างเก็บ/ขน/กำจัด จัดทำเป็นฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. และรายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ สดจ. รวมทั้งรายงานข้อมูลผ่าน ทสจ. เพื่อรวบรวมให้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) รายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศของกรมควบคุมมลพิษ	- อปท.	- สดจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(11) ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้ อปท. ส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยคำนึงความเหมาะสมของพื้นที่ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- อปท.	- สธ. - ทสจ. - สสภ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	อปท. ในพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการวางแผนความร่วมมือ รวมถึงการวางระบบขนขยะมูลฝอยไปไปยัง อปท. เจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) อย่างมีมาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ	- อปท.	- สธจ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
3.3 จังหวัด มีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง ตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการดำเนินงานในปี 2568 ต่อไป	- อปท.	- สธ. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3.4 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	(1) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายเพื่อรอกำจัด อปท. มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย	- อปท.	- สธ. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(2) ขนขยะอันตรายชุมชนให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	- อปท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำส่งกำจัดขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยต้องไม่มีขยะติดเชื้อตกค้าง	- อปท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้แก่ โรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัดโดยกระบวนการเผาโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชนขยะอุตสาหกรรมหรือแบบผสมผสานทั้งแบบเผาตรงและใช้เชื้อเพลิง RDF และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ มาสนับสนุนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเป็นการชั่วคราว	- อปท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
4. ด้านการบริหารจัดการ			
4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มี ก า ร แ ต่ ง ต้ ง คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการ และร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธาน กลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม	- อปท. - สจจ.	- สจ. - สจจ.
4.2 จังหวัดมีการ นำเสนอ เรื่อง การ บริหารจัดการขยะ เข้า สู่ วาระ การ ประชุม คณะกรรมการจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จังหวัด หรือ คณะ กรรมการจังหวัด หรือที่ ประชุมผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกเดือน	(1) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ กระตุ้น หรือสร้างความตื่นตัวใน จังหวัด เพื่อให้มีการจัดทำถังขยะเปียกฯ และใช้งานจริง ถูกต้อง และต่อเนื่อง การลงพื้นที่เพื่อติดตาม ตรวจสอบ หรือ จัดกิจกรรมในพื้นที่ให้แก่ผู้บริหารกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	- อปท. - สจจ.	- สจ. - สจจ.
	(2) มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ กระตุ้น หรือสร้าง ความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือ เอกชน	- อปท. - สจจ.	- สจ. - สจจ.
4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่าง ภา คี เครือข่ายในการ	ร่วมบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของ กระทรวงมหาดไทยทั้ง 7 ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำ ศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่สามารถ	- อปท.	- สจ. - สจจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
บริหารจัดการขยะมูลฝอย	ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ 7 ภาคีเครือข่าย อย่างน้อย 4 ภาคีเครือข่าย		
4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มฝ.2) ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน	(1) จังหวัดมีการตรวจสอบข้อมูลที่ อปท. ได้บันทึกและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มฝ.2) ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน	- อปท.	- สธ. - สธจ. - สธอ.
บริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มฝ.1) และรายเดือน (มฝ.2)]	(2) อปท. มีการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มฝ.2) ในทุกวันที่ 10 ของทุกเดือนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	- อปท.	- สธ. - สธจ. - สธอ.

**หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

**มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง**

กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
2. รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด การคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
3. สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท./ สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- มท./สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
5. สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	- กระทรวงศึกษาธิการ - ทุกสถานศึกษาสังกัด อปท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
6. สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็นปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่างๆ จากการศึกษา	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท.	- สถ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
7. ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่ การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ	- สถ.	- วท./คพ. /พพ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
8. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	- อปท.	- สถ./ภาคเอกชน
9. อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพ ในการจัดการขยะมูลฝอย	- สถ. - อปท.	- ทส. - ภาคเอกชน/ภาค ประชาชน
10. สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย	- จังหวัด - สถ.	- ทส. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
11. สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	- จังหวัด	- สถ. - ภาคประชาชน
12. ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงาน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หมู่บ้านชุมชนสถาน	- สถ.	- มท./สถ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง การเก็บ และขนขยะมูลฝอย

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.2560 ข้อ 9 ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประกาศวัน เวลา สถานที่ และเส้นทาง การเก็บและขนขยะมูลฝอย ให้ผู้ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร

(ชื่อ อปท.) อำเภอ จังหวัด จึงประกาศกำหนด วัน เวลา และเส้นทาง การเก็บและขนขยะมูลฝอย ดังนี้

1. วัน เวลา สถานที่ที่ประชาชนรวบรวมขยะมูลฝอยในจุดที่กำหนด

ประเภท	วัน	พื้นที่ดำเนินการ
ขยะมูลฝอยทั่วไป	ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (1)....
	ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (1)....
ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ)	ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (1)....
	ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (1)....
ขยะมูลฝอย นำกลับมาใช้ใหม่	ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 1 และ 3 ของเดือน เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (1)....
	ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ 2 และ 4 ของเดือน เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (1)....
ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจาก ชุมชน	1. ให้ทุกครัวเรือนนำไปรวบรวมในจุดที่ อปท. กำหนด ตามมติของหมู่บ้าน/ชุมชน 2. ให้ทุก อปท. กำหนดวันตามความเหมาะสมนำส่ง อบจ. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ	

/2. เส้นทาง การเก็บ....

2. เส้นทางเก็บ และขนขยะมูลฝอย (ตั้งแต่เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป)

ประเภท	วัน	พื้นที่ดำเนินการ
ขยะมูลฝอยทั่วไป	ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
	ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ)	ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
	ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง

ในการทิ้งขยะมูลฝอยดังกล่าว สำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ (ไม่ใช่สถานที่สาธารณะ) ขอให้คัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งทุกครั้ง และนำใส่ถุงพลาสติกและมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกสีตามประเภทขยะมูลฝอย คือ เชือกสีน้ำเงิน ได้แก่ ขยะมูลฝอยทั่วไป เชือกสีเหลือง ได้แก่ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และขยะมูลฝอยอินทรีย์ใช้เชือกสีเขียวเป็นต้น

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน”
เช่น ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ หรือยาปราบศัตรูพืช ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระจกสเปร์ยบรรจุสารเคมี
ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟฟ้า ส่วนประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดจัดรวบรวม
ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรือขยะอันตรายจากชุมชน โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท.
กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
2. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
3. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)

รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)” ใน ชื่อ อปท. จึงกำหนดจุดรวบรวมขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะเปียก (เศษอาหาร) โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 2. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 3. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
- ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติกใส กระดาษ กล่องเครื่องดื่มUHT พลาสติกอื่น อะลูมิเนียม โลหะอื่น ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดแนวทาง การคัดแยกขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ในครัวเรือน โดย ชื่อ อปท. ไม่มีถังรองรับ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ไว้บริการ โดยครัวเรือนคัดแยก เก็บไว้ในภาชนะที่เหมาะสม และ ชื่อ อปท. จะประชาสัมพันธ์ ประสานงานให้ผู้รับซื้อของเก่าเข้ารับซื้อตามระยะเวลาที่สมควร ในราคาท้องตลาดที่ผู้ขายกับผู้ซื้อตกลงกันเอง ดังนี้

1. ขวดแก้ว – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
2. กระดาษ – จัดระเบียบ มัดบรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้
3. กล่องเครื่องดื่ม UHT – เทเครื่องดื่มออกให้หมด – รวบรวมในภาชนะ
4. ขวดพลาสติกใส – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
5. พลาสติกอื่นๆ – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
6. อะลูมิเนียม – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กู้ด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
7. เหล็ก/โลหะ – จัดระเบียบ บรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้

ชื่อ อปท. จะนัดวัน เวลา สถานที่ และราคาซื้อให้ทราบต่อไป
โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.
หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยทั่วไป
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะทั่วไป” เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตาม
ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และขยะมูลฝอยอินทรีย์
เป็นขยะที่ย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน และไม่มีความเป็นอันตราย ได้แก่
ของ/ถุงขนมขบเคี้ยว ถุงบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก/กล่องโฟมเปื้อนอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ฯลฯ
ชื่อ อปท. กำหนดให้ครัวเรือนรวบรวมใส่ภาชนะ หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้ นำไปรวบรวม
ยังจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดเพื่อ ชื่อ อปท. เก็บรวบรวมไปกำจัดตามเส้นทางที่ประกาศไว้
โดยขยะมูลฝอยทั่วไป ให้ประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในถังขยะในจุดรวบรวมที่ ชื่อ อปท.
ประกาศไว้แล้วในถังสีน้ำเงิน หรือถังสีที่มีสัญลักษณ์สีน้ำเงิน ดังนี้

1. เชือก สิ่งจากวัสดุธรรมชาติ หรือผ้าสีน้ำเงินผูกติดไว้กับถังรวบรวมขยะ
2. สติกเกอร์ สัญลักษณ์
3. จุดรวบรวม ชื่อ อปท. จะมีปิดประกาศประชาสัมพันธ์ ถึงขยะที่รวบรวมขยะทั่วไป
ชื่อ อปท. ขอความร่วมมือประชาชนไม่ทิ้งขยะมูลฝอยทั่วไปในถังขยะเดียวกับ

ขยะมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเปียก เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บของพนักงานจัดเก็บ และความสะดวก
ในการนำไปกำจัด โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.
หมายเลขโทรศัพท์ E - mail

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง ลงทะเบียนผู้ต้องการมูลฝอยอินทรีย์ หรือขยะเปียกไปใช้ประโยชน์

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.2560 ที่กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะการนำมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย ที่เป็นขยะเปียก และขยะอินทรีย์ (เศษอาหาร, เปลือกผลไม้) ไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเป็นอาหารสัตว์เลี้ยง นำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักอินทรีย์ หรือใช้ประโยชน์อื่น ประชาชนหรือชุมชนสามารถแจ้งความประสงค์และลงทะเบียนขอ นำไปใช้ประโยชน์ได้ที่.....ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่เพื่อ ชื่อ อปท.ประชาสัมพันธ์และประสานผู้ประกอบการ และครัวเรือนดำเนินการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (หมู่บ้าน/ชุมชนจัดการตนเอง)

ด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.2560 ออกตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีความตระหนักรู้ และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย รวมตลอดทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ และการกำจัดมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของ (ชื่อ อปท.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย(ชื่อ อปท.) จึงกำหนดวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยคร่าว่เรียน ดังนี้

1. ขยะมูลฝอยอินทรีย์ (ย่อยสลาย) เป็นของที่เน่าเสียและย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ใบไม้แห้ง ซากสัตว์ ฯลฯ บริหารจัดการ ดังนี้

1.1 จัดทำภาชนะกำจัดขยะเปียกของครัวเรือน

1.2 ขุดหลุมฝัง หรือนำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักอินทรีย์

2. ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถคัดแยกเพื่อนำไปรีไซเคิลใหม่ได้ (นำไปขายได้) ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ และยาง ฯลฯ ประชาชนคัดแยก และรวบรวมนำจำหน่าย ณทุกวันที่.....

3. ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เป็นขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบที่เป็นสารที่เป็นอันตราย ได้แก่ ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ให้นำไปรวบรวมไว้ที่ เพื่อ (ชื่อ อปท.)..... ดำเนินการต่อไป

4. ขยะมูลฝอยทั่วไป เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตามขยะ 3 ประเภทข้างต้น โดยย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลไม่คุ้มทุน และไม่ใช่อันตราย ได้แก่ ของ/ถุงขนมขบเคี้ยว ถุงบะหมี่ กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก/กล่องโฟมเป็นอาหาร หลอดกาแฟ ของกาแฟ ฯลฯ ให้กำจัดตามความเหมาะสม โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

/5. ประชาชนในเขต.....

5. ประชาชนในเขต (ชื่อ อปท.) ปฏิเสธและลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม โดยใช้ถุงผ้า หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้แทน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

ตัวอย่าง
ร่างเทศบัญญัติเทศบาล...
เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติเทศบาล... ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐ และมาตรา ๓๔/๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เทศบาล... โดยความเห็นชอบ
ของสภาเทศบาล...และผู้ว่าราชการจังหวัด... จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาล... เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย พ.ศ.”

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล...ตั้งแต่วันที่ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาล
แล้วเจ็ดวัน

ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก
ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นและ
หมายความรวมถึงมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

“มูลฝอยอินทรีย์” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นอินทรีย์วัตถุ เช่น ซากพืช ซากสัตว์ สารอินทรีย์
เศษอาหาร

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิต
เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก และวัสดุอื่นๆ ตามที่นายกเทศมนตรี..... ประกาศ
กำหนด

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อนหรือ
มีส่วนประกอบของวัตถุที่อาจเป็นอันตรายหรือกระทบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล หรือมีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดการระเบิด วัตถุที่ทำให้เกิดการระคายเคือง

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้น
อย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้

ข้อ ๔ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภท ดังนี้

(๑) มูลฝอยทั่วไป

(๒) มูลฝอยอินทรีย์

(๓) มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

(๔) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารต้องบรรจุมูลฝอยที่คัดแยกแล้วแต่ละประเภทตามข้อ ๔
ในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภทของมูลฝอยนั้น ถุงสำหรับบรรจุมูลฝอย

ต้องมีความทนทานไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม มีขนาดที่เหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก การบรรจุ
มูลฝอยลงในถุงต้องมีปริมาณที่เหมาะสม ปิดถุงด้วยการมัดหรือผนึกด้วยวิธีอื่นใดให้มิดชิดรวมทั้งจัดการป้องกัน
มิให้มูลฝอย น้ำกลิ่น หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากถุงภาชนะบรรจุมูลฝอยต้องทำจาก
วัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม การบรรจุมูลฝอยลงในภาชนะบรรจุมูลฝอย เช่น ถังสำหรับใส่มูลฝอย
ต้องบรรจุในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ล้นออกนอกภาชนะ มีฝาปิดมิดชิดเพื่อมิให้มูลฝอย น้ำกลิ่น หรือสิ่งอื่นอัน
เกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากภาชนะ และสัตว์และแมลงเข้าไปในภาชนะได้

ข้อ ๖ มูลฝอยที่มีสภาพ ลักษณะ หรือขนาด ที่ไม่สามารถบรรจุในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอยได้
ให้คัดแยกไว้ต่างหาก โดยจะต้องจัดการให้ถูกสุขลักษณะ หรือตามหลักเกณฑ์ที่นายกเทศมนตรี...
ประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้นายกเทศมนตรี...เป็นผู้รักษาการตามเทศบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกประกาศ
เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ... เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี.....

*รายละเอียดการร่างข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ดท้ายนี้

คู่มือจัดทำข้อกำหนดท้องถิ่นฯ

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)

ประชาชนที่มีจิตอาสา สมัครใจ เสียสละ และอุทิศตน เพื่อช่วยเหลืองานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561

ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2561

กำหนดคุณสมบัติผู้ที่สมัครเป็น อถล. ไว้ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 7 ปีบริบูรณ์
3. มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
4. มีความสมัครใจและมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมถึงการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยผู้สนใจสมัครเป็น อถล. สามารถยื่นใบสมัครได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของตราสัญลักษณ์อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

1 ครัวเรือน 1 อถล. 1 ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

ปัจจุบันมีอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกทั่วประเทศ

จำนวน 13,772,558 คน

ครัวเรือนที่มี อถล. จำนวน 12,179,395 ครัวเรือน จากทั้งหมด 14,472,472 ครัวเรือนทั่วประเทศ
ในระบบ ThaiQM

บทบาทและหน้าที่

1. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
2. เฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. สื่อสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
4. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
5. ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่าย อถล. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)

ระยะเวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม	หมายเหตุ
<p>ไตรมาสที่ 3 ตุลาคม - พฤศจิกายน - ธันวาคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบต่อด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) 3. กิจกรรมการรณรงค์การไถกลบตอซัง และเศษวัสดุทางการเกษตร 4. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่นละอองน้ำ 5. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) 6. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ 7. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง 8. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟป่าและติดตั้งจุดเตือนภัย 	<p>ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมเป็นช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีอากาศเย็นและแห้ง ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสเกิดไฟป่าในบางพื้นที่ ประกอบกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เนื่องจากการเผาวัสดุอินทรีย์ทางการเกษตร ในฤดูกาลเก็บเกี่ยว</p>
<p>ไตรมาสที่ 2 มกราคม - กุมภาพันธ์ - มีนาคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ 3. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น 4. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ 5. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3 ช. คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ 6. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ 7. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ 8. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงของหลังเทศกาลปีใหม่ 	<p>ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาดังกล่าวว่า ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) มีแนวโน้มลดลง เทศกาลปีใหม่ประชาชนมีการเฉลิมฉลองในช่วงของเวลาดังกล่าวซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาขยะมากขึ้น</p>

ระยะเวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม	หมายเหตุ
ไตรมาสที่ 3 เมษายน - พฤษภาคม - มิถุนายน (2565)	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่บาตรหรือถาดอาหาร เช่น ถ้วย ปิ่นโต ถุงผ้า หรือวัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงของเทศกาลทำบุญตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มเข้าวัดทำบุญมากขึ้น 3. กิจกรรมการรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์ 4. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ 5. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม 7. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในช่วงฤดูร้อนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน 8. กิจกรรม “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี 9. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยว 	ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีอุณหภูมิสูงขึ้น ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พลังงานไฟฟ้ามากขึ้น เช่น การเปิดเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ปัญหาภัยแล้งที่ทำให้น้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคลดน้อยลง ประกอบกับเทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายนนั้น ประชาชนมีการละเล่น ทำให้อาจจะมีการใช้น้ำมาก และมีปัญหาขยะจากการเฉลิมฉลองเทศกาลดังกล่าว
ไตรมาสที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม - กันยายน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมการทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน 3. กิจกรรมการรณรงค์การลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง 4. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ 5. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระเป๋าจากผักตบชวา หรือวัสดุกันกระแทก เป็นต้น 5. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม 6. กิจกรรมการวันช้างโลก กิจกรรมวันสับ นาคะเสถียร และและ กิจกรรมวันพิทักษ์ป่าโลก กิจกรรมวันโอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-คูคลองแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม 	ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงฤดูฝนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีน้ำสะสมในแหล่งน้ำมาก อาจก่อให้เกิดเหตุอุทกภัยได้ วัชพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ในช่วงน้ำหลาก อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการจราจรทางน้ำ และขยะในแม่น้ำลำคลอง รวมถึงตามท่อระบายน้ำ เป็นเหตุให้บางพื้นที่มีน้ำสะสมมากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)

อาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)

เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือโดยสมัครใจของประชาชนบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดย อกล.ที่เกิดขึ้นจะต้องมีครัวเรือนที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ในการจัดกิจกรรม

ไตรมาสที่ 1

ตุลาคม – พฤศจิกายน – ธันวาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบต่อฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
3. กิจกรรมการรณรงค์การไกล่เกลี่ยตอซัง และเศษวัสดุทางการเกษตร
4. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่นละอองน้ำ
5. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
6. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำประเทศไทย กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ
7. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟฟ้าที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง
8. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้าและติดตั้งจุดเตือนภัย

ไตรมาสที่ 2

มกราคม – กุมภาพันธ์ – มีนาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่
3. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น
4. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ
5. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3 ข. คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ข. ใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ และ นำกลับมาใช้ใหม่
6. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ
7. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ
8. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลปีใหม่

ไตรมาสที่ 3

เมษายน – พฤษภาคม – มิถุนายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่บาตรหรือภาชนะอาหาร เช่น ถ้วย ปิ่นโต ถุงผ้า หรือวัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงเทศกาลทำบุญ ตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มเข้าวัดทำบุญมากขึ้น
3. กิจกรรมการรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์
4. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์
5. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
7. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในช่วงฤดูร้อนให้ทั้งประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน
8. กิจกรรม “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี
9. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท้องถิ่น

ไตรมาสที่ 4

กรกฎาคม – สิงหาคม – กันยายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักชาติโลก (อกล.)
2. กิจกรรมการทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน
3. กิจกรรมการรณรงค์การลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง
4. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ
5. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระจับจากผักตบชวา หรือวัสดุกันกระแทก เป็นต้น
5. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
6. กิจกรรมการวันช้างโลก กิจกรรมวันสัน นาคะเสถียร และกิจกรรมวันพิทักษ์ป่าโลก กิจกรรมวันไอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-คุณลงแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

วิธีการทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

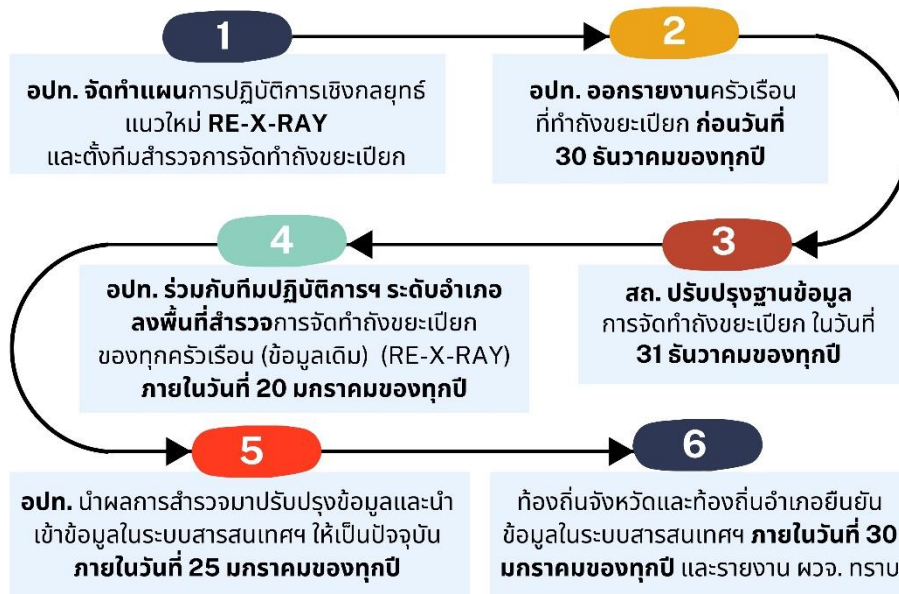
- เตรียมถังเหลือใช้ที่มีฝาปิด และตัดที่ก้นถัง**
- ฝังดินที่บริเวณลึก 2 ใน 3 ของถังโดยให้ก้นถังเหนือจาก ก้นหลุม 30 ซม.**
- นำเศษอาหารที่เหลือทิ้งและปิดฝา**
- ควมทุกครึ่งเมื่อเศษอาหารใส่ในถังเพื่อเพิ่มอากาศ**
- เมื่อปริมาณเศษอาหารสูงทำระดับพื้นดินให้ค้ำถังออก น้ำดินมากลบ แล้วย้ายถังไปฝังที่จุดอื่นต่อไป**

"รู้หรือไม่ว่า"

1. ถังขยะเพื่อเพิ่มอากาศ ลดกลิ่น รบกวนน้อยลง
2. ปิดฝาถังเพื่อป้องกันสัตว์รบกวน
3. ฝังได้ดินไม่พื้นสารบำรุงดิน

แผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY

โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์

การเตรียมความพร้อม
20 วันหลังจาก
Kick Off
(22 มกราคม 2567)

ระยะที่ 1

1. มีการสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน
2. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่
3. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร
ธนาคารขยะ และประกาศจัดตั้งคณะทำงาน
ธนาคารขยะในระดับชุมชน/หมู่บ้าน

การจัดตั้งคณะกรรมการ
และคณะทำงาน 40 วัน
หลังจาก Kick Off
(9 กุมภาพันธ์ 2567)

ระยะที่ 2

1. มีประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ
2. มีการจัดทำระเบียบ/ข้อบังคับธนาคารขยะ
3. มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้การ
ดำเนินธนาคารขยะกับชุมชน

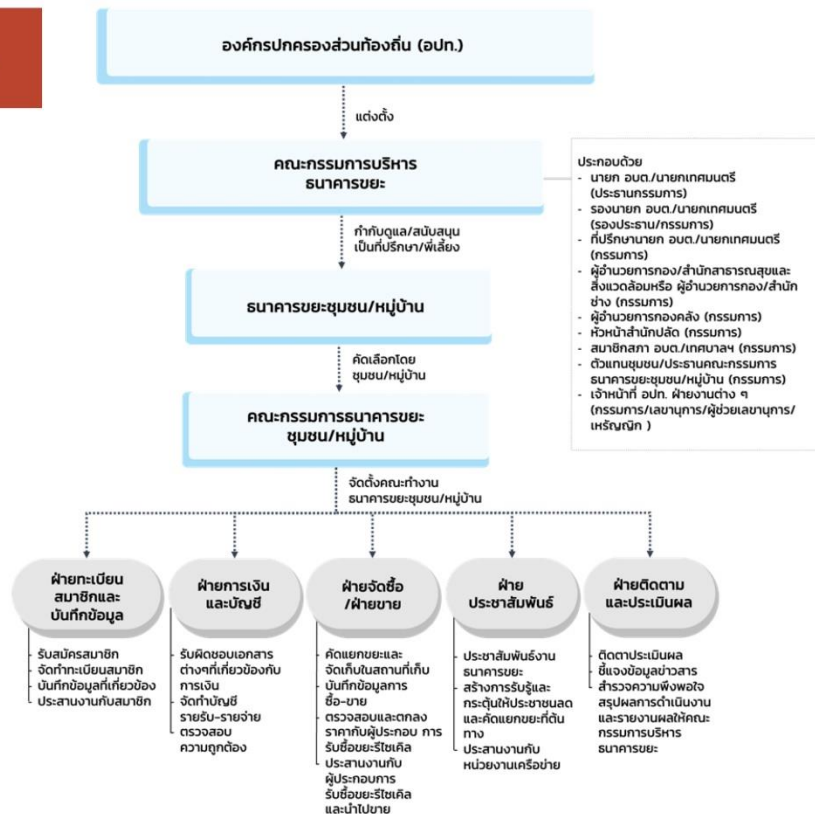
การขับเคลื่อนโครงการ
ธนาคารขยะ 60 วัน
หลังจาก Kick Off
(29 กุมภาพันธ์ 2567)

ระยะที่ 3

1. เปิดรับสมาชิกธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน
2. มีการประชุมทำความเข้าใจ สร้างองค์
ความรู้ในการคัดแยกขยะรีไซเคิล และแจ้ง
กำหนดการในการรับซื้อขยะรีไซเคิลให้แก่
สมาชิก

การขับเคลื่อนในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดตั้งคณะกรรมการ

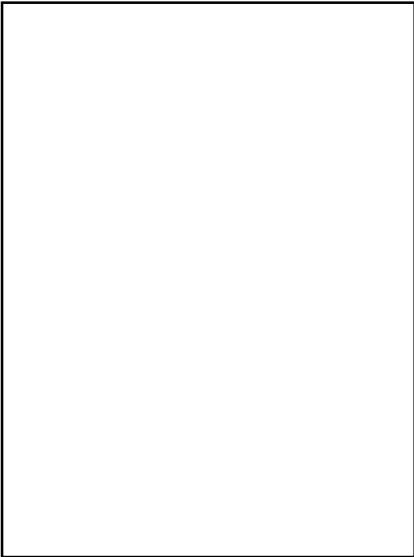
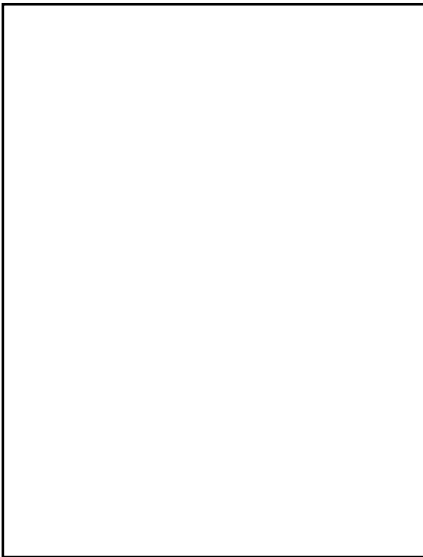
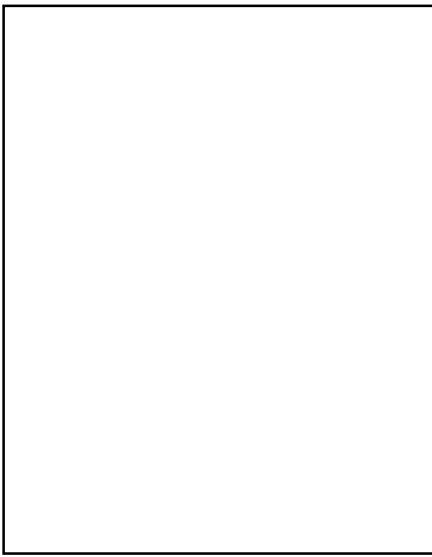
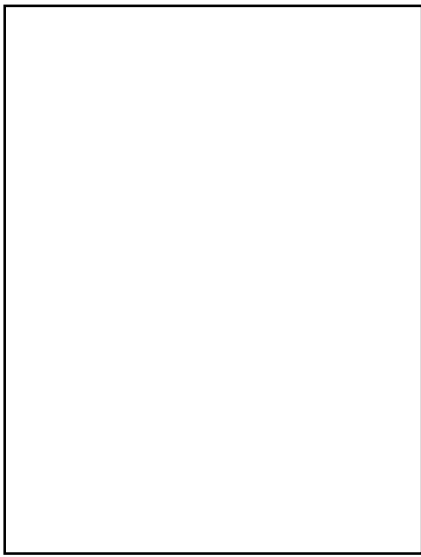

แบบรายงาน
 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
 ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง
 (การลด คัดแยกขยะ งดใช้โฟม ในโรงเรียน/สถานศึกษา)
 หน่วยงาน.....

ลำดับที่	โรงเรียนในสังกัด	การจัดกิจกรรม/ ประชาสัมพันธ์ /การออกมาตรการ ดำเนินการ		การงดใช้โฟม ในร้านอาหารภายใน โรงเรียน		การขอความร่วมมือ ร้านค้าบริเวณ โดยรอบโรงเรียน งดใช้โฟมและลดใช้ ถุงพลาสติก		การคัดแยกขยะในโรงเรียน			
		มี (✓)	ไม่มี (✓)	มี (✓)	ไม่มี (✓)	มี (✓)	ไม่มี (✓)	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)

ผู้รายงาน.....
 ()
 ตำแหน่ง.....

รูปภาพประกอบแบบรายงาน การลด คัดแยกขยะ งดใช้โฟม ในโรงเรียน/สถานศึกษา

โรงเรียน.....			
การจัดกิจกรรม/ประชาสัมพันธ์/การออกมาตรการดำเนินการ (การลด และคัดแยกขยะ)		การจัดให้มีภาชนะคัดแยกขยะในโรงเรียน	
			

ผู้รายงาน.....

()

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของเดือน (พร้อมไฟล์รูปภาพประกอบ) ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

แบบรายงาน

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดลำปาง

(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ/หน่วยงาน และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)

หน่วยงาน.....

ประจำเดือน.....

การประชาสัมพันธ์/ การจัดกิจกรรม/การออก มาตรการลด และ คัดแยกขยะ ในหน่วยงาน	ไม่มี (✓)	มี (✓)	อธิบายวิธีการดำเนินการ

การงดใช้โฟม และลดใช้ ถุงพลาสติก แก้ว/ขวด พลาสติก	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น/เดือน		
	โฟม (ชิ้น)	ถุง/กล่องพลาสติก (ชิ้น)	แก้ว/ขวดพลาสติก (ชิ้น)

การจัดให้มีจุดคัดแยก ขยะในสำนักงาน	ประเภทของภาชนะคัดแยกขยะ				รูปแบบภาชนะคัดแยกขยะ
	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)	

หมายเหตุ : อธิบายรูปแบบภาชนะที่ใช้คัดแยกขยะ เช่น ภาชนะจากถังพลาสติก หรือถังขยะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดกิจกรรม รักษาความสะอาด ทุกวันศุกร์ที่ ๒ ของทุกเดือน	การจัดกิจกรรม		รายละเอียดการจัดกิจกรรม
	ไม่มี (✓)	มี (✓)	

หมายเหตุ : ๑. ขอความร่วมมือหน่วยงานดำเนินกิจกรรมรักษาความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยขอให้จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด บริเวณโดยรอบที่ตั้งของหน่วยงาน สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สาธารณะ แหล่งน้ำที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่ตั้งของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ส่วนราชการแต่ละส่วนสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

ผู้รายงาน.....

()

ตำแหน่ง.....

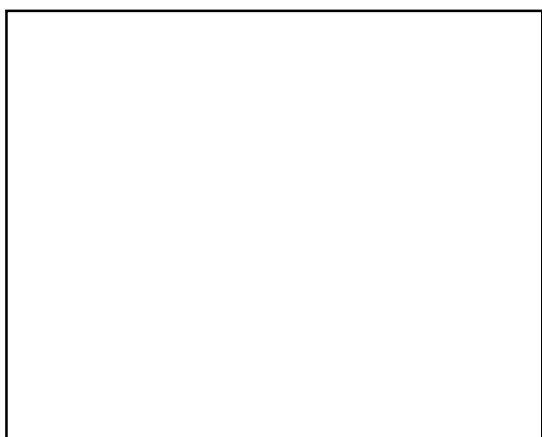
หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

รูปประกอบแบบรายงาน
การลด และตัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด
หน่วยงาน.....
ประจำเดือน.....

๑. รูปประกอบการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะในหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานครั้งแรก เพียงครั้งเดียว)

๒. รูปประกอบการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดของหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานทุกเดือน)

ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

แบบรายงาน

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)

หน่วยงาน (อำเภอ)

ประจำเดือน.....

การประชาสัมพันธ์/ การจัดกิจกรรม/การออก มาตรการลด และ คัดแยกขยะ ในหน่วยงาน	ไม่มี (✓)	มี (✓)	อธิบายวิธีการดำเนินการ

การงดใช้โฟม และลดใช้ ถุงพลาสติก แก้ว/ขวด พลาสติก	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น/เดือน		
	โฟม (ชิ้น)	ถุง/กล่องพลาสติก (ชิ้น)	แก้ว/ขวดพลาสติก (ชิ้น)

การจัดให้มีจุดคัดแยก ขยะในสำนักงาน	ประเภทของภาชนะคัดแยกขยะ				รูปแบบภาชนะคัดแยกขยะ
	ขยะ เปียก (✓)	ขยะ ทั่วไป (✓)	ขยะ รีไซเคิล (✓)	ขยะ อันตราย (✓)	

หมายเหตุ : อธิบายรูปแบบภาชนะที่ใช้คัดแยกขยะ เช่น ภาชนะจากถังพลาสติก หรือถังขยะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุท้องถิ่น เป็นต้น

การจัดกิจกรรม รักษาความสะอาด ทุกวันศุกร์ที่ ๒ ของทุกเดือน	การจัดกิจกรรม		รายละเอียดการจัดกิจกรรม
	ไม่มี (✓)	มี (✓)	

หมายเหตุ : ๑. ขอความร่วมมือหน่วยงานดำเนินกิจกรรมรักษาความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยขอให้จัดกิจกรรมรักษาความสะอาด บริเวณโดยรอบที่ตั้งของหน่วยงาน สถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สาธารณะ แหล่งน้ำที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่ตั้งของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ส่วนราชการแต่ละส่วนสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

อำเภอ ส่งเสริมให้มีผู้นำชุมชน เป็นต้นแบบในการคัดแยกขยะ ในครัวเรือน	จำนวน นายอปท. กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่	จำนวน นายอ ปท. กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ ที่จัดทำถังขยะ แยกประเภท ในครัวเรือน (ประกอบด้วย ถัง/หลุมขยะเปียก ถังขยะทั่วไป ถังขยะรีไซเคิล และ ขยะอันตราย)
อำเภอ ส่งเสริมให้อปท. /ผู้นำชุมชน สนับสนุนให้ทุกครัวเรือนสมัครเป็น สมาชิก “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์ โลก”	จำนวน อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในพื้นที่	จำนวน กิจกรรมด้านการจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ของตนเอง

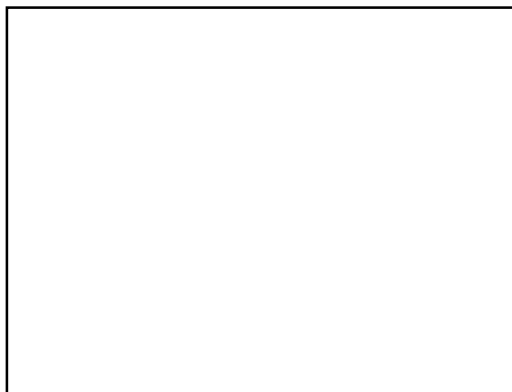
ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน

ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com

รูปประกอบแบบรายงาน
การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗
(การลด และคัดแยกขยะ ในส่วนราชการ และการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด)
หน่วยงาน (อำเภอ)
ประจำเดือน.....

๑. รูปประกอบการจัดให้มีจุดคัดแยกขยะในหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานครั้งแรก เพียงครั้งเดียว)

๒. รูปประกอบการจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดของหน่วยงาน อย่างน้อย ๒ รูป (รายงานทุกเดือน)

ผู้รายงาน.....
()
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : รายงานภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน (พร้อมไฟล์รูปภาพประกอบ)
ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail : lampanglocal52@gmail.com